

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

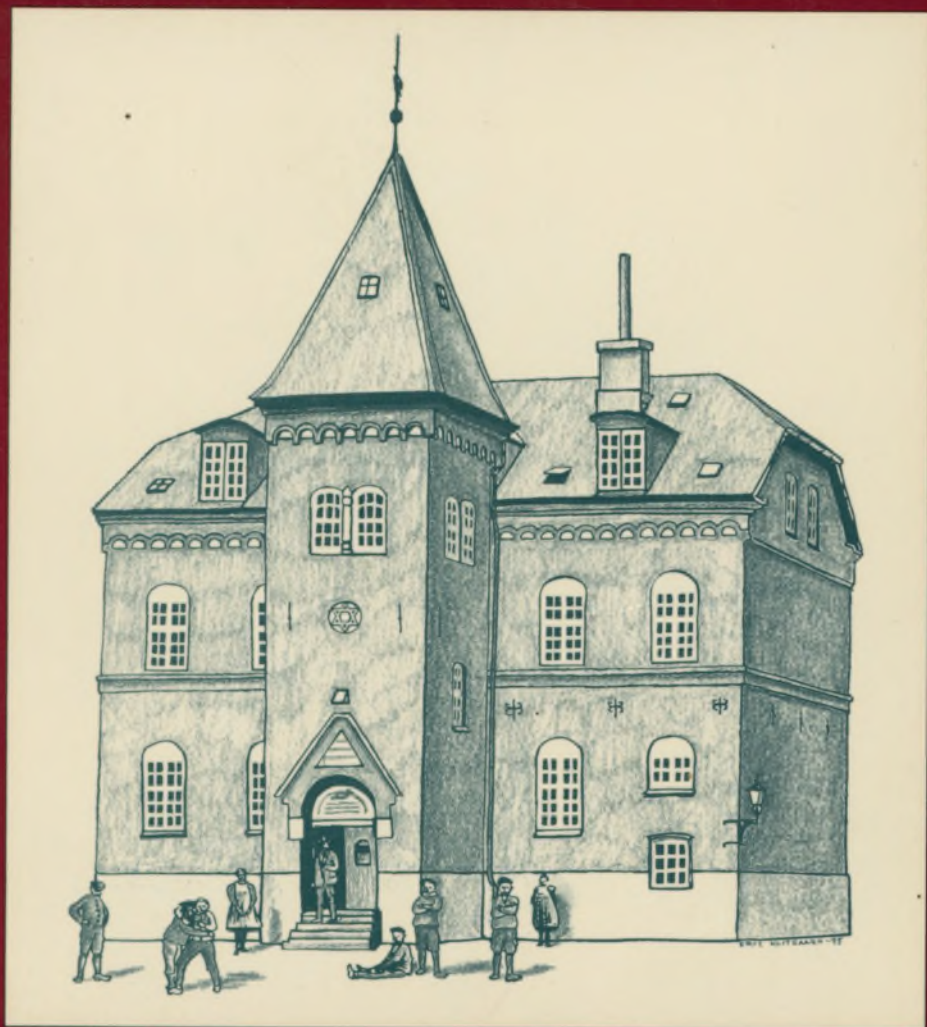
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MED TÅRN OG TINDE

Højvangskolen

HISTORISK SELSKAB FOR GLOSTRUP, BRØNDBY,
ALBERTSLUND OG VALLENSBÆK

Ejvind Tofte

MED TÅRN OG TINDE

Højvangskolen (Glostrup Kommuneskole)

Med et bidrag af

Carl Jørgen Bindslev og Peter Mikkelsen

Redaktion

Birgitte Schram og Egon Funch

UDGIVET AF
HISTORISK SELSKAB FOR GLOSTRUP, BRØNDBY,
ALBERTSLUND OG VALLENSBÆK

Glostrup 1995

Udgivet af Højvangskolens Fond ved Historisk Selskab
med økonomisk støtte fra Glostrup Kommune

ISBN 87-88547-08-6

Trykt hos Forstædernes Bogtrykkeri - tlf. 43 96 14 84

Oplag 1.200 eksemplarer

Omslagsbillede: Tårnbygningen o. 1902

Tegning af Eric Kliitgaard

Indhold

Forord af borgmester Gunner Larsen	5
Indledning, Glostrup skolevæsen indtil 1902	7
Rytterskolen 7 Glostrup Interimsskole 1807-18 8 Skolen i Ejby 9 Glostrup Skole på Østervej 9 Planer omkring den private realskole 10	
Glostrup Kommuneskole	13
Byggeudvalget 13 Grunden 14 Arkitekten 14 Indskriften på tårnbygningen 15 Indvielse 16 Mysteriet om de manglende personer 18 Realskolen sælges 20 De første lærere og skolebetjenten 20 Udvikling 21 Pavillonbygningen 1905 22 »Tjep, tjep, tjep – Florander med sin kæp« 25 Peter Sabroe på Jernbanekroen 28 Lærer- staben vokser 30 Gymnastiksal 32 Bibliotek 32 Lukket i 42 dage 34 Købstads- ordnet 34 Kampen om frk. Fischers værelse 35 Tilbygningen til pavillon 1922 37 Sportsplads 1925 38 Idealisme 39 Fløjen mod Højvangsvej 1933 39 Den nye gymnastiksal 1936 40 Valgt lærerrådsformand 41 Ikke så forandret 41 Års- prøve 42 Ikke så almindeligt 42 Forældrerådet 43 Skolelægen 43 Præcision 44 Valg til forældrerådet 44 Påny overbelægning 45 Nabogener 45 Den anden Ver- denskrig 45 Indvielse af den nye fløj 46 Indretningen 47 Opstilling 47 Nye vice- inspektører 50 Reduceret gymnastikundervisning 50 Tvillinger og sneboldkamp 51 Luftalarm 52 »Forældresamarbejde« 53 Havregryn og eleven, der ikke blev hørt 53 Idrætssævner 56 Indkvartering 57 Brandsprøjter og rationeringsmær- ker 57 Beskikkede censorer 58 Med »Gnisten« i biograf 58 Skarlagensfeber 58 Skolen beslaglægges 59 Regninger 59 Væk fra græsset 61 Kampen for at få fri- gjort skolen 61 Desinfektion 62 Så kom der alligevel penge 63 Ændring af sko- leåret 64 Week-endhytten, som blev et luftkastel 64 Påny overbelægning 66	
Højvangskolen	68
Vanskelige påbud 68 50 års jubilæum 68 Vagtskifte 69 Week-end 70 Nye vice- inspektører 71 Ånden fra »68« 71 Emnedage 72 Afsked og velkomst 73 Energi- krise og juleferie 75 Ombygning 75 Lærerværelse 76 75-året 77 Afsked med Nordestgaard 78 Den store emneuge – og den lille emnedag 79 Var der en tanke? 81 Skolefodbold 1988 82 Børnene i Vestskoven 83 Truende skyer 84 Lynet slår ned 85 Nedtælling 86 Den sidste måned 87 Afsked med Højvangskolen 87 Der pakkes sammen 88	
De skrå brædder	90
Guldalderen 91 I traditionens spor 97 Efterklang 99	
<i>Carl Jørgen Bindselev og Peter Mikkelsen: Da Højvangskolen blev til Højvangseminariet .....</i>	101
Lidt forhistorie 101 Albertslund eller Glostrup? 101 Ombygningen af Højvangsko- len 102 Højvangseminariet i Glostrup 103	
Efterskrift	105
Kilder	106
Register	108

Forord

»Sorrige og Glæde de vandre til Hobe,« synger Kingo i fuld overensstemmelse med sandheden. Også i kommunalpolitik må det erkendes, at lyse timer hurtigt kan skifte med mørke, hvor ubehagelige beslutninger må træffes.

Der var bekymrede miner, da Glostrup Kommunalbestyrelse den 27. februar 1991 traf den endelige beslutning om at nedlægge Højvangskolen. Hos politikerne var der forståelse for den protestbevægelse, der var gået forud – i Glostrup som vel i alle andre kommuner, hvor skoler er blevet nedlagt i de senere år. Men økonomien talte et sprog, der ikke var til at misforstå. En af kommunens skoler måtte ofres, og det blev altså Højvangskolen.

Om myndighedernes overvejelser fortælles der i denne bog, som ret detaljeret skildrer skolens lange historie. Bogen er tænkt som et monument over en skole, som overordentlig mange glostrupper bevarer minder fra. Selv lærte jeg at læse og skrive i denne skole, så jeg hører til dem, for hvem nedlæggelsen var en bitter pille at sluge.

Vi må glæde os over, at skolebygningerne trods alt er bevaret og stadig anvendes til undervisning, selv om det sker under helt andre former, end man kunne forestille sig, da skolen blev indviet den 19. februar 1902.

Gunner Larsen
borgmester

Indledning

Glostrup skolevæsen indtil 1902

Nogenlunde sådan så rytterskolen i Hvissinge ud. Billedet viser den kyndigt restaurerede rytterskole i Lille Heddinge, nu museum. Alle de sjællandske rytterskoler blev opført af bygmester Laurits Eriksen, og de lignede hinanden som lige så mange dråber vand. Fotograferet på Historisk Selskabs egnstur 1990.

Rytterskolen

Glostrup skolevæsen går - som så mange andre på øerne - tilbage til Frederik IV's rytterskoler. Navnet rytterskoler fik de, fordi de blev betalt af rytterikassen, og fordi rytteridistrikterne var retningsgivende for placeringen af skolerne. Ved afslutningen af Den Store Nordiske Krig i 1720 var der betydelige midler i rytterikassen. Rytteriet blev hjemsendt, og midlerne kunne anvendes til andet formål. Uden lange overvejelser tog man fat på at opføre ikke færre end 240 skoler - det største skolebyggeri, der nogensinde er realiseret i Danmark.

Hvissinge Skole begyndte 2. januar 1722. Skolen dækkede også Glostrup og Ejby. Som lærer var antaget Johan Berntsen. Der var mere end 80 børn i skolen, så han kunne nok have trængt til en støttelærer; men det begreb var endnu

Rytterskolepladen fra Hvissinge, nu indmuret i væggen ved Nordvangskolens kontor. Placeringen er godkendt af Nationalmuseet, der har katalogiseret alle eksisterende rytterskoleplader.

ikke opfundet. Læreren fik udbetalt sin løn kvartalsvis; men da Johan Berntsen havde fået sin løn til 1. april, havde han fået nok af skoleverdenen. Han tog sit gode tøj og gik - og ingen så ham siden.

Over indgangen til rytterskolen var der indsat en indskriftsplade af sandsten. I 1912 blev den flyttet til den nye Hvissinge Skole, idet den gamle rytterskole brændte i dette år. Da Hvissinge Skole blev lukket ved Nordvangskolens åbning i 1950, blev den flyttet hertil. I mere end 40 år sad den i det såkaldte glasbur ved gymnastiksalen; men ved skolens ombygning blev den flyttet ned foran kontoret. Det er en vigtig plade; man kan sige, at det er Glostrup skolevæsens grundsten.

Glostrup Interimsskole 1807–18

I 1807 var elevtallet i Hvissinge Skole vokset til 120 elever, hvorfor det var uforvarligt at fortsætte på samme vis. Derfor blev der i 1807 oprettet en såkaldt interimsskole - en foreløbig skole - i Glostrup. Den havde 22 elever, og undervisningen var betroet en madam Lassen. I 1809 var amtsprovst Hammond fra Brøndbyvester på visitats. I hans indberetning står bl.a., at undervisningen blev givet på en åndløs og sløvgørende måde, der beviste, at den i øvrigt flittige lærerinde »ikke var skoleundervisningen moden. Børnenes undervisning kan ikke betros hende i fremtiden«. I stedet ansattes Niels Christoffersen. Ham kend-

Klasseundervisning i de meget gamle dage.

Tegning af Sigurd Olrik.

te Hammond, idet han var dimitteret fra Brøndbyvester Seminarium, hvor Hammond var seminarieførstander. Brøndbyvester Seminarium eksisterede i øvrigt fra 1802 til 1820, da det blev sammenlagt med Jonstrup Seminarium.

Skolen i Ejby

I henhold til skoleloven af 1814 skulle der anlægges en række nye skoler. En af disse var i Ejby. Da Ejby nu aflastede Hvissinge, blev undervisningen i Glostrup nedlagt i 1818, og Glostrup-børnene måtte atter begive sig til Hvissinge ad skolestien, der udgik fra Østervej. Længere fremme fulgte den på et stykke den nuværende Langagervej.

Glostrup Skole på Østervej

En skole i selve Glostrup havde længe været diskuteret. I 1861 havde Glostrup Kommune fået dispositionsret over den gamle degnebolig på Østervej med tilhørende 9 tønder land. Degneboligen lå, hvor nu menighedshuset er placeret. Hus og jord blev udlejet; men med den forpligtelse, at de indkomne beløb skulle henlægges til opførelse af en skole i Glostrup indenfor 5 år. Den 11. maj 1876 gør Københavns Amt i en skrivelse opmærksom på, at der nu var gået 15 år; men at der stadig ikke var nogen skole. Der blev givet kort frist. Inden for fire uger for-

Ejby's gamle skole fra 1819. Fra 1814 til 1819 fandt undervisningen sted i en øverstestue på en af Ejbygårdene. 1911 erstattedes den gamle skole af en ny rødstensbygning på samme sted. Denne bygning på Ejbytoften eksisterer stadig, men har siden 1950 ikke fungeret som skole. – Tegning af Stig Aagesen.

ventede amtet at modtage tegninger og overslag til en skolebygning, hvis opførelse skulle ske i den samme sommer.

Det kunne lade sig gøre at arbejde hurtigt. Den 10. juni blev tegninger og overslag på 10.000 kr. indsendt.

Skolen blev opført på Østervej. Den kom kun til at fungere i 26 år. Fra 1902 til 1927 tjente bygningen som kommunekontor. Den blev nedrevet i 1943.

Planer omkring den private realskole

Glostrup Private Realskole blev oprettet i 1892. Nogen guldgrube var den tilsyneladende ikke. Den første bestyrer Otto Fick havde mange ideer og initiativer; men endte alligevel sine dage som lampepudser på godsbanegården i København. Allerede i 1893 solgte han skolen til Carl Møller. Han var ugift og spiste

Børn foran Glostrup gamle skole på Østervej. I midten førstelærer Carl Wienike. Fra 1902 til 1927 tjente skolen som kommunekontor. Nu nedrevet.

Endnu ikke skolepligtig!

Den private realskole på Jernbanevej 1892. I 1890'erne var realskolen med inde i overvejelserne omkring en ny skole i Glostrup i stedet for den alt for lille bygning på Østervej. Ret hurtigt kom man dog til det resultat, at en løsning baseret på realskolens bygninger var utilfredsstillende. Realskolen fortsatte som privatskole til 1936.

dagligt på Jernbanekroen. Her måtte han engang betale regningen med et mahognibord og et par let brugte støvler. Efter at have været skolebestyrer i kun 10 måneder afhændede han skolen til J. F. Grum, der drev skolen indtil 1896. I dette år tog han sig af dage ved at hænge sig i sin lænestol – en noget akavet måde at komme ud af verden på.

Efter Grums død købte Glostrup Kommune realskolen. Den blev dog foreløbig udlejet til realskolebestyrer David Schjær.

Kommunens interesse i realskolen skyldtes, at det allerede i 1890'erne havde vist sig, at den forholdsvis nye skole på Østervej var alt for lille. Foreløbig kom kommuneskolens 1. og 2. klasse til at gå i skole i realskolens bygning. Der var tanker om helt at overtage realskolebygningen til kommuneskole, og der forelå flere forslag til om- og tilbygning.

Planerne blev dog udsat for kritik af skolekommissionen, der absolut ikke fandt en sådan løsning tilfredsstillende. Man burde ganske simpelt bygge en ny skole. Problemet blev drøftet på flere sognerådsmøder i år 1900.

Den endelige vedtagelse fandt sted på mødet den 12. februar 1901.

Glostrup Kommuneskole

Byggeudvalget

På sognerådsmødet den 22. marts 1901 nedsattes et byggeudvalg bestående af:

Gårdejer Anders Christiansen, Glostrup

Gårdejer Søren P. Larsen, Ejby

Mælkeforpagter Jens Nielsen, Avedøre

Slagtermester Andreas Havn, Hvissinge

Blikkenslagermester Peder Frederik Hansen, Glostrup

Anders Christiansen var sognerådsformand; men udvalgets mest farverige personlighed var vel nok blikkenslager P. F. Hansen, der var meget interesseret i byens liv. Han var medstifter af og første formand for Glostrup Sangforening i 1883. I 1897 var han medstifter af Glostrup Grundejerforening, hvis anden formand han var fra 1901 til 1903. Endvidere var han dirigent ved Forstædernes Banks stiftende generalforsamling i 1902. Alle de tre nævnte eksisterer stadig (1994).

På samme møde valgtes arkitekt Thejll under forudsætning af, at han ville gøre arbejdet til 3% af byggesummen.

Da den senere Højvangskole blev bygget, var Glostrup endnu en decideret landkommune, og børnene måtte – som den lille purk her – hjælpe forældrene i bedriften. Teksten lyder:

- Hvad bestiller din Broder i Dag?*
- Han bestiller ett nøj!*
- Hvor er han da henne?*
- Han er i Skull.*

Fra »Punch« 26/6 1884.

Grunden

Der blev nu købt 1 tønde land præstegårdsjord til en pris af 3000 kr. Jorden var imidlertid forpagtet af Ole Holgersen, Rønnebjerggaard. Den gamle forpagtergårds bygninger ligger i øvrigt stadig for enden af Skolevej (1994). Man vedtog at yde Ole Holgersen en erstatning på 200 kr. Imidlertid mente Ole Holgersen, at byggearbejdet også ville medføre gener for de omliggende arealer. Derfor ønskede han erstatningsbeløbet forhøjet. Han måtte dog nøjes med de 200 kr.

Arbejdet med opførelse af skolebygning og lærerbolig blev overdraget murermester Olaf Christensen. Entreprisen var på 39.843 kr. Lidt mærkværdigt virker det, at det i byggekontraktens §6 indskræpes, at entreprenøren og hans folk skal holde sig politivedtægt og helligdagslovgivning efterrettelig. Gad vide, hvilke udskjelser sognerådet havde forestillet sig, at der kunne komme til at udfolde sig på Skolevej. Mest relevant forekommer det, at entreprenøren skal drage omsorg for, at arbejdet ikke er til gene for den offentlige trafik.

Arkitekten

Som nævnt havde man antaget Andreas Thejll, der var en af landets kendte arkitekter. I 1883 fik han afgangsbetegnelse fra Kunstakademiet. Kunstnerisk tilhørte han kredsen omkring J. D. Herholdt (Universitetsbiblioteket) og Martin Nyrop (Københavns rådhus), der begge repræsenterede de historiske stilarters periode (o. 1850 – 1915). Thejll hentede sin inspiration fra alle tider og alle steder. I en periode var stilarten ret forkættet, men specielt i den sidste snes år har man fået øjnene op for de mange kvaliteter, som denne periode rummer.

I en lang række år virkede Thejll som bygningsinspektør i københavnske omegnskommuner, specielt Gentofte og Hvidovre. Dengang var det muligt at bestride bygningsinspektørstillingen i flere kommuner samtidigt. I Hvidovre var det specielt Valby-området, som han havde med at gøre. Da Hvidovre måtte afgive Valby til København i 1901, fulgte Thejll med sit distrikt og blev nu ansat i Københavns Kommune. Thejll blev udnævnt til titulær professor i 1905.

Thejll døde i 1908 kun 56 år gammel. I en nekrolog i Berlingske Tidende skrives der bl.a.: »I den sidste tid havde professor Thejll været svagelig, og en voksende søns død i fjor tilføjede ham et knæk, efter hvilket han aldrig rettede sig. Han var en rettænkende og ædel personlighed, som efterlader sig det smukkeste minde«.

Men i Glostrup blev han tilsyneladende ikke særligt værdsat, hvad vi siden skal vende tilbage til.

Arkitekt Andreas Thejll hentede sin inspiration fra alle tider og alle steder. Tårnbygningen rummer træk fra både romansk, gotisk og renæssancestil, alt samarbejdet til en fremragende helhed.

I 1905 blev Thejll udnævnt til titulær professor. Han døde i 1908, kun 56 år gammel.

Indskriften på tårnbygningen

Sognerådet havde besluttet, at der skulle være en inskription over skolens indgang.

Fra provst Koch, der var formand for skolekommissionen, forelå der to forslag.

Enten: »Oplær den Unge efter hans Vejs Beskaffenhed, og naar han bliver gammel, skal han ikke afvige derfra«.

Salomons Ordsprog. 22.6

eller: »Kære Barn! Elsk Undervisning fra din Ungdom af, og indtil de graa Haar skal du finde Visdom«.

Jesù Siracks Visdom. 6.19

I sognerådsmødet den 24. september 1901 vedtog man det første.

Provst Ludvig Koch, sognepræst i Glostrup 1892-1907. Det var provst Koch, der fandt frem til indskriften over indgangen til tårnbygningen.

Provsten havde et omfattende kirkehistorisk forfatterskab bag sig, for hvilket han på sin 80-årsdag blev hædret med udnævnelsen til æresdoktor ved Københavns Universitet.

Indvielse

I begyndelsen af februar 1902 meldte entreprenøren arbejdet med tårnbygningen og skolelederbygningen færdigt.

Indvielsen blev fastsat til onsdag den 19. februar kl. 3 om eftermiddagen. På sognerådets vegne bød blikkenslager P. F. Hansen deltagerne velkommen. Sognerådsformand Anders Christiansen var mærkværdigvis ikke til stede ved højtideligheden. Skolens ældste klasse sang herefter: »Hvad solskin er for det sorte muld« – en sang, som Grundtvig havde skrevet til en skoleindvielse i 1856.

Tårnbygningens indgangsportal. Indskriften er fra Salomons Ordsprog, 26,6. Om sneglen har nogen symbolsk betydning, vides ikke. Man kan jo frit lægge, hvad man vil i den.

Tårnbygning og skolelederbolig. En del af præstegårdshaven lige over for skolen benyttedes oprindeligt som sportsplads. Området blev senere inddraget til kirkegård.

Herefter talte P. F. Hansen, der bl.a. nævnte, at allerede i 1893-94 var skolen på Østervej blevet for lille. Hansen kom også ind på planerne omkring realskolen på Jernbanevej, men selv om man her kunne foretage om- og tilbygning, ville man hverken få have eller passende stor legeplads. Derfor blev man enig om at bygge en ny skole. Sluttelig oplyste P. F. Hansen, at skolen havde kostet 47.000 kr. med inventar. Hertil kom de 3.000 kr. til grunden. 50.000 1902-kr. svarer til ca. 7 millioner i vore dage. Med et suk føjede han til: »Jo, det er mange penge; men det er jo tidens krav«.

Fra skolekommissionen talte provst Koch, der bragte en tak til alle, der havde medvirket til at få skolen færdig: Sognerådet, mester og svende og arbejdsmanden. Herefter henvendte provsten sig til lærerne. Opgaven er ikke let, sagde han. Har man en klasse med 30 børn, har man også 30 forskellige mennesker. Han bad lærerne undervise på deres egen vis, som de fandt det rigtigst efter de forskellige børns evner. Sluttelig holdt provsten en kort andagt.

Indvielsen sluttede med en til lejligheden forfattet sang af C. H., hvorefter bygningerne blev besat af de tilstedeværende. Hvem der gemmer sig bag initialerne C. H., er det i dag ikke muligt at sige. Der eksisterer næppe mere et eksemplar af sangen.

Blikkenslager P. F. Hansen, medlem af sognerådet 1892-1903. I Anders Christiansens fravær var det P. F. Hansen, der ledede festlighederne i forbindelse med skolens indvielse, en opgave, som han måske også var mere velegnet til end den noget mere stilige Anders Christiansen. P. F. Hansen var en initiativrig mand og i spidsen ved alle forlystelser i det gamle Glostrup.

Kl. 5 samledes et selskab på ca. 80 deltagere på Jernbanekroen om »et i alle retninger veldækket aftensbord«. Her var det igen blikkenslager P. F. Hansen, der bød velkommen. Der blev holdt taler for alt og alle (undtagen arkitekten) og udbragt et utal af skåler.

Efter bordet tilbragte man et par fornøjelige timer i hinandens samvær, og den vellykkede sammenkomst sluttede med en lille svingom. I »Landet«s referat sluttes der med: »Vi er vis på, at den 19. februar 1902 i lang tid vil være i kær erindring hos de damer og herrer, der deltog i festen«.

Men da Højvangskolen i 1977 havde sit 75 års jubilæum, var den 19. februar alligevel glemt. Jubilæet blev i hvert fald ikke afholdt på denne dag.

Mysteriet om de manglende personer

Men alt omkring skoleindvielsen har nu ikke været ren idyl, bl.a. er der to personer, som man savner i forbindelse med begivenheden.

Det kan i høj grad undre, at sognerådsformanden Anders Christiansen ikke viste sig. Det var trods alt en betydningsfuld dag for Glostrup Kommune; men alt er blevet overladt til næstformanden, blikkenslager P. F. Hansen, der ikke omtaler formanden med et ord. Der bliver intet sagt om, at han skulle være syge-

Gårdejer Anders Christiansen, sognerådsformand 1901-1906. Manden, man manglede ved skolens indvielse i 1902. Anders Christiansen drev Kildegaarden. Den gamle gårds hovedbygning solgte han allerede i 1888, men beholdt jorderne. I Anders Christiansens tid foregik der en betydelig bymæssig udvikling i Glostrup. I 1906 byggede han Villa »Siesta«. I sine sidste år boede han dog i Villa »Arnen« på Ingersvej.

meldt eller på anden måde forhindret. Den eneste konklusion, man kan komme til, er, at Anders Christiansen har været meget utilfreds med et eller andet; men hvad der kan ligge bagved, ved vi intet om.

En anden, som man savner på denne festdag, er arkitekten Andreas Thejll. Ellers bliver alle, der har ydet en indsats omkring Glostrup Kommuneskole, hyllet og takket; men omkring arkitekten er der en rungende tavshed. Meget tyder på, at der er opstået et modsætningsforhold mellem kommune og arkitekt. Måske kan det skyldes, at Thejll samme år (1902) brugte tegningerne til tårnbygningen ved opførelsen af Øverød Skole i Søllerød kommune. Men konkret ved vi intet.

Øverød Skole, Søllerød Kommune. Arkitekt Andreas Thejll anvendte samme tegning ved opførelsen af Øverød Skole, som han havde anvendt i Glostrup. Dette gav anledning til en vis misstemning mellem arkitekten og Glostrup Kommune. Øverød Skole er i dag fredet og anvendes som andelsboliger.

Carl Georg Ludvig Wienike.

Skoleleder 1899-1918.

Født på Holmegaards Glasværk den 24. januar 1857. Han tilhørte en gammel glasmagerfamilie. Hans forældre var indvandrede fra Westfalen. Dimitteret fra Jonstrup Seminarium 1876. Blev samme år ansat som hjælpelærer i Herlev. I 1884 blev han lærer i Herstedvester, hvor han forblev, indtil han i 1899 ansattes som lærer og organist i Glostrup. Død 1918.

Realskolen sælges

Efter opførelsen af kommuneskolen havde kommunen ikke mere nogen interesse i realskolebygningen, hvorefter den i april 1902 blev solgt til bestyrer David Schjær. Realskolen fortsatte i øvrigt til 1936. I sin bedste tid havde den 135 elever.

De første lærere og skolebetjenten

Tårnbygningen rummede fire klasseværelser. I tagetagen var der indrettet to lærerboliger. I førstelærerens rummelige bolig fandtes også lærerindebolig samt skolens kontor.

Førstelæreren, Carl Georg Ludvig Wienike, var født på Holmegaards Glasværk i 1857. Hans fader var glasmager ved værket. I 1899 blev Wienike ansat som lærer i Glostrup. Som andenlærer ansattes Ole Nielsen, der senere gennem mere end 40 år var lærer i Ejby. En lærerindestilling blev besat med Anna Fischer.

Udgiften til skolebetjent var ikke særlig stor. I bladet »Landet« for 13. februar 1902 meddeles i en notits fra Glostrup: »Til pladsen som opsynsmand ved Glostrup nye kommuneskole blev af fire ansøgere antaget postbud og skatteopkræver Hans Nielsen for fri bolig i skolen og brændsel (ingen pengeløn)«.

Antagelig har skolebetjenten oprindeligt haft den ene af boligerne i tagetagen; men senere blev han forvist til kælderen.

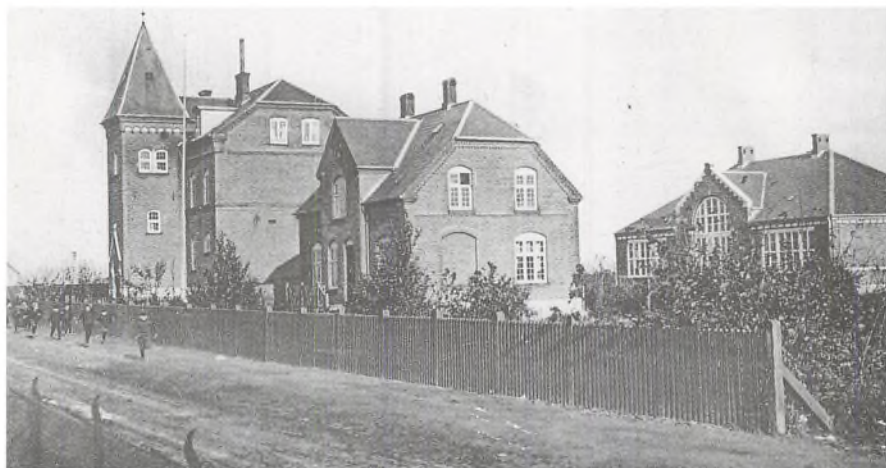
Klassebillede fra 1903. I midten førstelærer Carl Wienike.

Udvikling

Skete der ellers noget i Glostrup i 1902? Det gjorde der både økonomisk og kulturelt. Forstædernes Bank blev grundlagt, og »Landet« meddeler 20. marts, at forfatteren, cand. theol. Jakob Knudsen en af dagene vil udsende en ny, stor roman »Gæring« på »Det Nordiske Forlag«. Jakob Knudsen boede på Stationsvej.

Næsten samtidigt var der urpremiere på Gustav Wieds drama »En Hjemkomst«. Det skete ved en dilettantforestilling på Afholdshjemmet (nu Lænken). I »Landet« får forestillingen en ganske pæn kritik, selv om det tilføjes: »Vi vil tilstå, at det er et dristigt foretagende«. Det var første og sidste gang, at »En Hjemkomst« blev opført. Overskuddet gik til afholdssagen, selv om det måske ikke lige var den sag, der stod Gustav Wied nærmest.

Hvad der imidlertid skulle få større indflydelse på skolen, var den kraftige udvikling, der skete i byen i netop disse år. Adskillige både større og mindre virksomheder fandt vej til Glostrup. Af de større kan nævnes Københavns Oliemølle 1901 (senere Sunlight. Nedrevet 1985). Adskillige af de beskæftigede var folk, der flyttede til Glostrup fra landområderne. Tilflytterne havde børn, og tre år efter indvielsen var man i 1905 kommet op på 300 elever. Selv med forskudt un-

Tårnbygning og skolelederbolig. I baggrunden pavillonbygningen.

dervisningstid var det langt mere, end tårnbygningen kunne rumme, og kommunen måtte leje et lokale ude i byen for at klare presset. En udvidelse af kommuneskolen var en uomgængelig nødvendighed.

Pavillonbygningen 1905

Den 21. februar 1905 nedsatte sognerådet et byggeudvalg. Glostrup Kommune havde da netop fået sin egen bygningsinspektør, idet arkitekt O. Larsen ifølge Københavns Amtsavis den 17. februar var blevet ansat i stillingen. Det var naturligt, at kommunen nu ville bruge sin egen mand.

Inspirationen til skoleudvidelsen hentede Larsen i Holbæk, hvor der ved den gamle kommuneskole ligger en bygning, der har meget store ligheder med den pavillonbygning, der opførtes i Glostrup.

Det viste sig imidlertid, at skolegrunden var for lille til udvidelsen, hvorfor man købte et grundstykke på 2.000 kvadratmeter af Johs. Heggelund. Heggelund havde netop i 1905 opført sin endnu eksisterende villa, der senere i en længere årrække tjente som præstebolig. Villaen var i 1905 det eneste hus på vejen, der derfor naturligt nok blev kaldt Heggelunds Allé. Kommunen erhvervede det areal, der lå mellem skolegården og Heggelunds Allé.

Pavillonbygningen var oprindelig et pænt og harmonisk bygningsværk med et højere midterparti og to lavere fløje. Det harmoniske forsvandt imidlertid totalt,

da man senere udvidede bygningen imod nord (1922). Pavillonbygningen rummede to klasseværelser imod syd; i nordfløjen blev der indrettet gymnastiksal, der dog var indrettet således, at den let kunne ombygges til to klasseværelser. Det højere midterparti dannede en vestibule. I dens østligste del var der på 1. sal indrettet lærerværelse med et galleri foran. Fra 1941 havde mælkekontrollen til huse i det gamle lærerværelse.

Pavillonbygningen, der kom til at koste 16.366 kr., blev afleveret af entreprenøren, muremester Laugesen, den 21. november 1905. Atter en gang blev begivenheden fejret ved en festlig sammenkomst på Jernbanekroen.

Skolen måtte selvfølgelig nu have flere lærere – en af dem var Sophus O. Darling, der oprindeligt havde et ganske almindeligt efternavn; men åbenbart ønskede han, at man skulle gå rundt og kalde ham Darling.

I øvrigt var også 1905 et begivenhedsrigt år i Glostrup. Gas- og vandværket blev bygget, vandtårnet rejst, og den idylliske gamle præstegård gik op i luer. Så meget skete der dette år, at Egon Funch har kunnet skrive en hel bog med titlen: »Det skete i 1905« (1988).

Lærere og elever foran pavillonbygningen 1909.

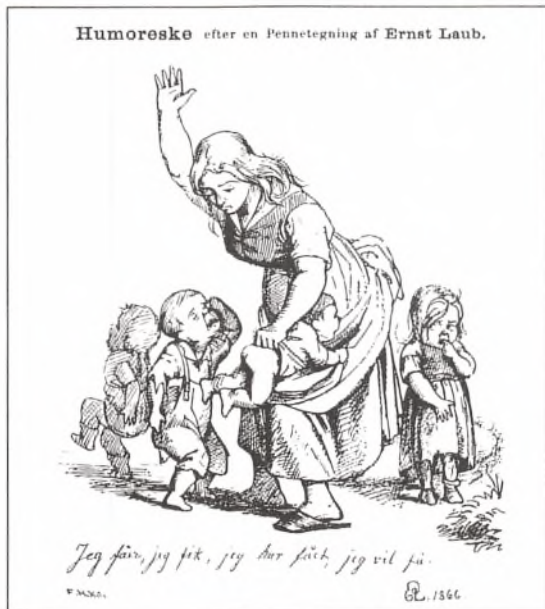

Lærerpersonalet ved Glostrup Kommuneskole i 1909. Stående fra venstre: Th. P. Kastrup, førstelærer Carl Wienike og Charlotte Knudsen. Siddende: Anna Fischer, Sophus Darling og Anna Rosenberg (senere gift Kristensen). Th. P. Kastrup var kun ansat på skolen fra 1908 til 1909. Herefter blev han fængselslærer i Vridsløselille.

Førstelærer Wienike med en klasse o. 1909/10.

Humoreske efter en Pennetegning af Ernst Laub.

Når børnene kom i skole, blev de ikke spor forbavsede over, at der var noget, der hed klø; for det var de fleste af dem vant til hjemmefra.

Som det ses på denne herlige tegning, kunne man begynde tidligt, og de små delinkventer kunne samtidig lære lidt grammatik.

Fra »Ude og Hjemme« 21/4 1878.

»Tjep, tjep, tjep – Florander med sin kæp«

Således sang eleverne i Glostrup Kommuneskole i 1911 – og ikke uden grund.

Forhistorien var følgende:

Den 17. februar 1910 holdt skolekommissionen et fællesmøde med sognerådet.

I dette møde indstillede man følgende til lærerstillinger i Glostrup:

1. *Thomas Eyvind Jensen*
2. *Aage Florander*
3. *Ejnar Jensen*

og

1. *Aage Florander*
2. *Thomas Eyvind Jensen*
3. *Niels Kristian Nielsen*

Pastor Hermann Koch, sognepræst i Glostrup 1908-1930. Koch var formand for skolekommissionen, da sagen om den hårdtslående lærer Aage Florander fandt sted. Paradoksalt havde han oprindeligt været meget ivrig efter at få ansat Florander.

Skolekommissionen ønskede særligt at anbefale Thomas Eyvind Jensen og Aage Florander til skoledirektionen under Københavns Amt. Man anså dem for særligt egnede til at varetage lærergerningen her. Skolekommissionens hede ønske om at få de to pågældende lærere fremgår jo også tydeligt af, at deres navn figurerer i begge indstillinger.

Skolekommissionens ønske uddybes i en følgeskrivelse, hvor det bl. a. hedder: *»Forholdene ved den meget store Glostrup Skole med mange vanskelige børn er af den beskaffenhed, at ikke blot dygtighed og kundskabsfylde, men også særlige personlige egenskaber må kræves af de lærere, der ansættes, og disse egenskaber mener skolekommissionen at kunne påregne hos de to nævnte unge lærere«.*

De to herrer har åbenbart gjort et meget fordelagtigt indtryk på skolekommissionen.

Den 8. marts 1910 fik man imidlertid indstillingen retur fra skoledirektionen med bemærkning om, at da der var flere kvalificerede ansøgere, var det ikke rimeligt at medtage Th. E. Jensen og A. Florander i begge indstillinger.

Skolekommissionen fandt derfor frem til følgende:

1. *Thomas Eyvind Jensen*
2. *Ejnar Jensen*
3. *Bertel Thorvald Christian Ovesen*

og

1. *Aage Florander*
2. *Eyvind Larsen Elm*
3. *Anton Laurentius Nielsen*

Selv om det ikke var spor morsomt at få spanskrørssuppe, forekom korporlige afstraffelser jævnlige i vittighedsbladene. Denne tegning - fra »Punch« 12/4 1883 - er en af de blidere. Teksten lyder:

- Hvorfor kan nu din lille, dovne Æsel heller ikke i Dag et levende Muk? - Hvad?
- Je har saadn tynde Bukser paa, Hr. Lere!

Indvendingen var af formel karakter, og skolekommissionen fik sit ønske om Thomas Eyvind Jensen og Aage Florander opfyldt.

Th. E. Jensen viste sig at være en ganske fortræffelig lærer; men allerede i 1912 forlod han skolen for at blive lærer ved Det kgl. Blindeinstitut.

Men Aage Florander levede slet ikke op til de forventninger, man havde haft. Allerede efter et par måneders forløb begyndte snakken at gå i Glostrup, at den nye lærer vist nok var vel hårdhændet.

Den 1. november 1910 modtog skolekommissionens formand en direkte klage over Florander. Det var nu sognepræst Hermann Koch, der var skolekommissionsformand, efter at provst Koch havde taget sin afsked i 1908. Navneligheden var tilfældig. De to Koch'er var ikke i familie med hinanden.

Sognepræsten var dengang født medlem af skolekommissionen, selv om han ikke nødvendigvis behøvede at være formand.

Klagen kom fra handelsrejsende J. P. Jensen, »Nobis«. Nobis var en korn- og foderstofforretning, der lå på Kærmindevej, dengang Brøndbyvestervej. Bygningen blev nedrevet i 1979.

Pastor Kochs svar var holdt i noget vage vendinger. Han oplyste, at han gentagne gange havde forhandlet med lærer Florander og haft samtaler med nogle af børnene fra Floranders klasse. Han var kommet til det resultat, at »vel

har den pågældende lærer været streng over for sådanne elever, der ikke kan finde sig i den disciplin, som det er nødvendigt at få genoprettet i klassen, som han overtog i en ret udisciplineret tilstand«. Kochs synspunkt er måske også farvet af, at han selv havde haft meget besvær med klagerens søn, Svend, under konfirurationsforberedelsen.

Men at Koch alligevel har haft en fornemmelse af, at alt ikke var helt, som det skulle være, fremgår af slutningen på hans skrivelse: »At jeg gentagende har pålagt lærer Florander at holde sig indenfor de grænser for disciplinære midlers anvendelse, som loven foreskriver, er en selvfølge«.

Den 24. juni 1911 var skolekommissionen samlet i anledning af en ny klage. Den var indgivet af bryggeriarbejder Lars Chr. Villumsen, der mente, at hans søn, Hans Egede Villumsen, ikke var blevet revset, men direkte mishandlet af Florander. En vedlagt lægeattest fra praktiserende læge Carl Petersen tydede unægtelig på, at klageren havde ret.

Skolekommissionen kom da også hurtigt til det resultat, at »man burde tilkendegive lærer Florander en alvorlig misbilligelse af det passerede med tilføjelse, at såfremt begrundet klage over ham fremtidigt skulle fremkomme, ville man straks indstille ham til afskedigelse«.

Men en afskedigelse krævede en tjenestemandssag, og kommunen ville helst have sagen ordnet i mindelighed, og derfor henstillede man til Florander om at søge anden stilling.

Peter Sabroe på Jernbanekroen

Selv om Florander næppe befandt sig godt i Glostrup, var det ikke så ligetil med det ry, han havde skaffet sig, at opnå en anden ansættelse. Endnu i november 1911 var han stadig på skolen, hvad der gav anledning til et protestmøde på Jernbanekroen.

Peter Sabroe.

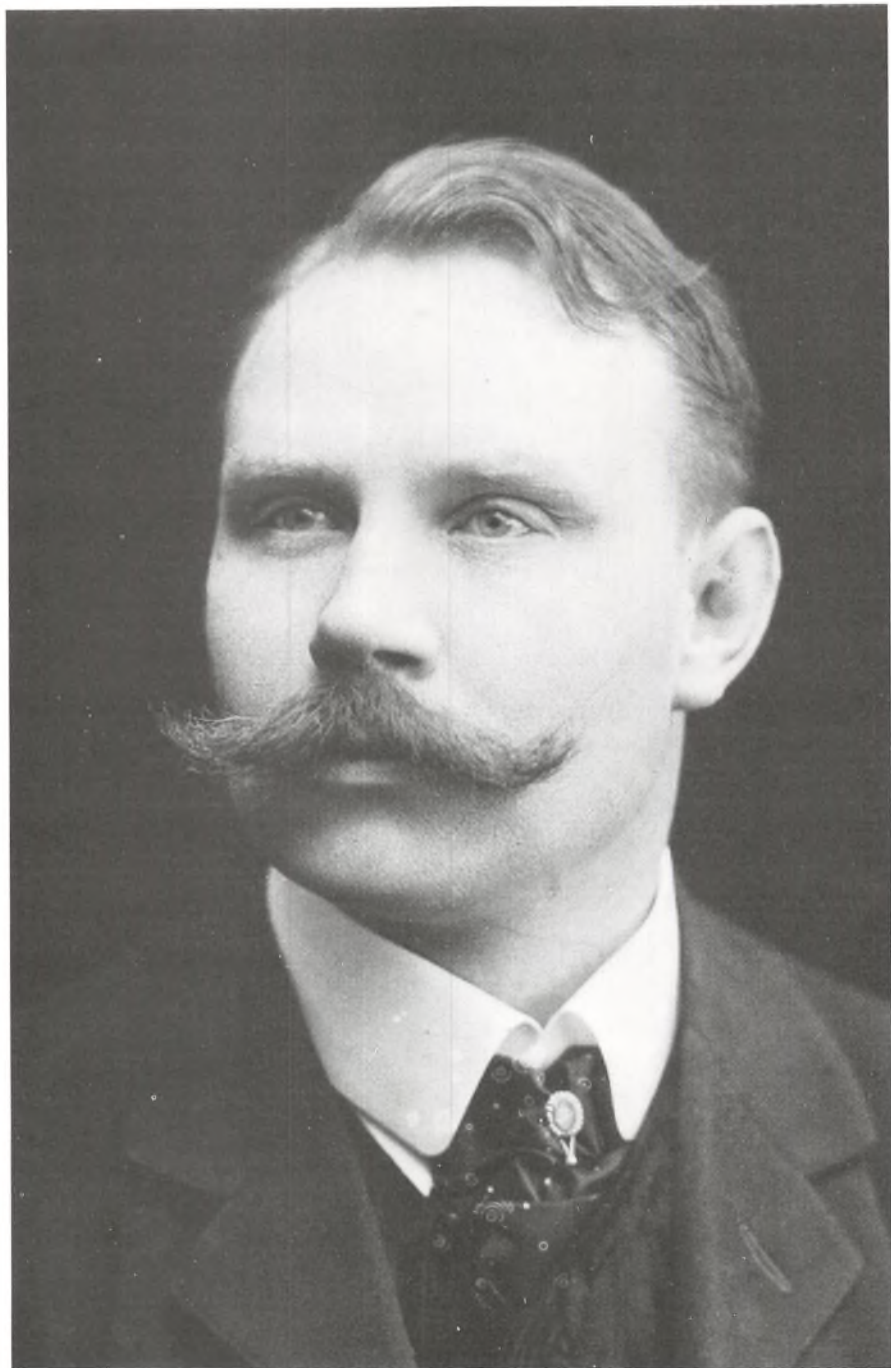
Medlem af Folketinget 1901-13 (S).

Peter Sabroe møder vi i Glostrup i forbindelse med Florander-affæren.

Sabroe var en idealistisk skikkelse, der altid tog de dårligst stilledes parti, hvad enten det drejede sig om polske roearbejdere, syge og gamle eller mishandling af børn og dyr.

Hans taler havde hverken stil eller elegance. Han talte båret af inspirationen. Han var selv i sin bevægelses magt, nu dirrende af harme, nu kæmpende med gråden. Han rev tilhørerne med som en vulkan. Desværre ramte han tit langt over målet eller ramte noget helt forkert.

Da han omkom ved en jernbaneulykke i 1913, var han nær på en eksklusion af Socialdemokratiet. Hans talelyst havde gjort, at han havde lækket oplysninger fra den socialdemokratiske folketingsgruppe til »Politiken«.

Der er næppe tvivl om, at Lars Chr. Villumsen har haft sit bagland bedre i orden end den handelsrejsende fra »Nobis«. Han er ganske givet blevet bakket op af den socialdemokratiske forening og den socialdemokratiske gruppe i sognerådet (4 medlemmer af i alt 11). Socialdemokraterne arrangerede derfor et møde med Peter Sabroe som hovedtaler. Sabroe var kendt over det ganske land for sin utrættelige kamp for børns rettigheder. Få har som han ejet evne til at beherske og bevæge en forsamling med sit ord; men unægtelig lod han ofte engagementet løbe af med sig. Ind imellem alt det rigtige, som han sagde, kunne han komme med en række udokumenterede og urigtige oplysninger. Han lod tugtens ris falde over både retfærdige og uretfærdige.

På mødet fik Sabroe givet så drøje hug til pastor Koch, at Kochs hustru og datter, der overværede mødet, rejste sig og gik. Ellers var Sabroes kendskab til den konkrete sag ikke stor. Det gjorde dog intet; Sabroe kunne altid finde på emner. Denne aften gik det bl. a. ud over Grevinde Danners Stiftelse på Jægerspris. »Tusinder af børn, der er udgået fra denne stiftelse, er sunket til bunds«, sagde han bl. a.

I øvrigt kan det nævnes, at Sabroes søn, Povl Sabroe, gjorde sig gældende i en helt anden retning. Hans causerier »Frikvarter med Den Gyldenblonde« blev altid transmitteret af Statsradiofonien og var i 1930'erne og 40'erne sikre på at samle en stor lytterskare.

Endelig i 1912 kunne Florander slippe væk fra det Glostrup, hvor alle førte hviskende samtaler, når de så ham. Selv om det var en lønmæssig nedgang og et løsere ansættelsesforhold, modtog han en stilling som vikar ved Frederiksberg kommunale skolevæsen. Så vidt det kan opspores, nåede han aldrig længere end til vikarstillingen. Han døde i 1928 – kun 41 år gammel.

Lærerstabten vokser

I stedet for Florander ansattes pr. 1. januar 1913 Jens Frederik Jensen; men skolen var i vækst, og antallet af lærere øgedes. Den 1. august 1912 ansattes Laurits Aabo, og 30. oktober kom Edvard Hansen til. Allerede i henholdsvis 1907 og 1910 havde det været nødvendigt med to lærerinder, nemlig Anna Rosenberg, senere gift Kristensen, og Signe Olesen.

Edvard Hansen, der var svigersøn til førstelærer Wienike, trak sig tilbage fra skolevæsenet i 1937. Det var ejendomshandeler, der efterhånden tog et sådant omfang, at det ikke mere var foreneligt med arbejdet på skolen. Allerede i 1927 købte han Erdalsgaarden og udstykkede grundene på Erdalsvej. Hans største projekt var udstykningen af Solvangskvarteret i slutningen af 1930'erne. Men helt glemt sin fortid havde han dog ikke. I sine annoncer præsenterede han sig altid som fhv. kommunelærer.

- Naa, lille Peter, saa blev din Fader vel rigtig glad, da du kom hjem og fortalte ham, at du nu var rykket op og bleven Nummer et!
- Ja-a-a-a-h!
- Og hvad sagde han saa?
- Han sa'e: Du skal faa saa mange Klø, der ka' ligge paa dine Rygstykker, hvis du bliver rykket ned igjen!

Fra »Punch« 4/6 1885.

De øvrige var trofaste over for Glostrup Kommuneskole og forblev der enten til deres død eller til pensionsalderen.

J. Fr. Jensen vil endnu erindres af mange glostruppere. Han nåede at undervise hele tre generationer af dem.

Skoleelever har alle dage lavet numre – mere eller mindre uskyldige. Om lærer Jensen kan berettes en lille historie fra krigstiden. Når lærer Jensen skulle undervise i »Hakon Jarl« eller »Svend Dyrings Hus«, lagde han sin pibe fra sig i tavlens kridtrende. En dag glemte han den, hvorefter nogle elever forsigtigt bankede den ud, fyldte den med affald fra blyantspidsen og lagde en smule tobak oven på. Lærer Jensen kom tilbage efter piben, tændte den, og lidt efter hørte man ham sige til en anden lærer: »Ja, den er hård at gå på, denne danske tobak«.

Frk. Olesen var en speciel personlighed; men altid glad og i godt humør. Hun erhvervede sig tilnavnet »frk. Stoleben«, fordi det ene ben på katederstolen knækkede, da hun satte sig. Om nogen elever har hjulpet med til denne hændelse vides ikke. Værre var det engang, da hun ude i skolegården skulle skælde en elev ud. Under denne oratoriske præstation tabte hun sine forlorne tænder.

Lærer Aabo blev i 1931 udnævnt til skolens viceinspektør. I 15 år så man det fænomen, at skolen havde en viceinspektør, men ingen inspektør. Han blev på dette tidspunkt kaldt overlærer. I december 1941 blev han generet af en byld i nakken, men ikke mere end, at han gik rundt på skolen med et stort bind om halsen. Men bylder kan være noget lumsk noget. Meddelelsen om Aabos død den

21. december kom som et chok for alle – og skolens juleafslutning blev forvandet til en mindehøjtidelighed.

Gymnastiksal

I 1916 bestemte man sig til at opføre en selvstændig gymnastiksalbygning med omklædningsrum og toiletter. Tegningen blev udført af bygningsinspektør O. Larsen. Det drejede sig om den bygning, der senere blev kaldt den gamle gymnastiksal eller drengenes gymnastiksal. Gymnastiksalen i pavillonbygningen kunne nu nedlægges og omdannes til to klasseværelser.

Bibliotek

I 1917 ansattes Frits Johansen som lærer ved kommuneskolen. Hans navn er først og fremmest knyttet til Glostrup Bibliotek, hvis rødder ligger tilbage til Glostrup Folkebiblioteksforening, der var stiftet i 1906.

I foråret 1918 overtog Glostrup Kommune biblioteket, der var af beskedent omfang, ca. 200 bind. Disse bøger blev nu anbragt på kommuneskolen i et pavillonbygningens klasseværelser, og man antog Frits Johansen til at tage vare på det. Han undersøgte, hvorledes biblioteker var indrettet andre steder, og frem-

Glostrups første kommunebibliotek fra 1918 var til at overse. Det rummede ca. 200 titler, og alle bøger kunne være i det afbildede skab. Lærer Frits Johansen stod for udlånet. Efterhånden voksede bogbestanden dog betragteligt, og i 1939 forlod Johansen skolevæsenet for helt at hellige sig biblioteket.

Overbibliotekar Frits Johansen i lokalerne på Teknisk Skole. Fra midten af 1960'erne gjorde en følelig pladsmangel sig gældende. I første omgang blev børnebiblioteket flyttet til en nu nedreven ejendom på den ligeledes forsvundne Stationsvej. I 1970 blev det nuværende bibliotek indviet.

kom med forslag til en nyordning, som kommunen imidlertid fandt for dyr. Sagen blev stillet i bero nogle år. Bogudlånet fortsatte dog, idet lærer Johansen gav eleverne en skrivelse med hjem, i hvilken der gjordes opmærksom på, at forældrene var velkomne til at låne bøger på skolen. Der meldte sig efterhånden så mange lånere, at bogskabet stod helt tomt. Det nu næsten legendariske bogskab er stadig bevaret og i funktion på Lokalhistorisk Arkiv.

Men uden nye boganskaffelser kunne biblioteket i længden ikke fungere, og Frits Johansen henvendte sig gang på gang til sognerådet, og omsider tog man sagen op i skoleudvalget. Men det var stadig for dyrt for kommunen, derfor blev der i efteråret 1921 foretaget en indsamling blandt kommunens beboere. Den gav 1.700 kr., dertil kom et oprettelsestilskud fra staten på 545 kr. I dag virker det helt absurd, at man skulle lave en indsamling til et offentligt foretagende. Kommunen måtte dog sikre driften ved årligt at afsætte 1.000 kr. på budgettet. Således var det lykkedes Frits Johansen at få biblioteket ind under faste rammer.

Biblioteket blev på kommuneskolen indtil 1932, i hvilket år man flyttede til den nu nedrevne portbygning ved Glostrup rådhus. I 1937 flyttede man ind i stueetagen på Teknisk Skole (nu Ungdomsskolen). Det nuværende bibliotek blev indviet den 8. januar 1970.

I 1939 fratrådte Frits Johansen sin lærerstilling for helt at hellige sig biblioteket.

Udadtil kunne Frits Johansen godt virke lidt brysk; men lærte man ham nærmere at kende, kom man til at sætte pris på de mange menneskelige træk, der gemte sig bag facaden. Hans stemme kunne blive mild og blød, når han stod ved sin komplette samling af Johannes V. Jensens værker i originaludgaver, indbundne med for- og bagomslag samt ryg i smukke private halvlæderbind.

Frits Johansen ofrede megen tid og meget arbejde på Historisk Selskab, og ved selskabets 25-års jubilæum i 1967 blev han udnævnt til selskabets æresmedlem.

Lukket i 42 dage

Omkring 1. oktober 1918 begyndte influenzaen at vise sig. Det var den såkaldte spanske syge, der skulle vise sig at være en ualmindelig ondartet form for influenza, der bredte sig næsten eksplosivt. Epidemien varede til omkring midten af november. Skolerne måtte lukkes, og alle offentlige forlystelser og forenings-sammenkomster blev forbudt. Der blev anmeldt ikke færre end 640.000 tilfælde til lægerne. 8.000 mennesker afgik ved døden på grund af sygdommen. I ca. 14 dage kunne man se det fænomen, at dødsannoncerne udkom som tillæg til dagbladene.

Der lagde sig et mærkeligt knugende tryk over landet, forstærket af Den første Verdenskrigs sidste kampe ude i Europa. Det gjorde det ikke bedre, at der var mangel på alting. End ikke en kop kaffe kunne man glæde sig ved. Der var intet af denne vare at få.

Også Glostrup Kommuneskole blev lukket. I oktober – november var den lukket i 42 dage.

Blandt influenzaens ofre var skolens førstelærer Wienike, der afgik ved døden den 21. oktober 1918. I øvrigt kan det nævnes, at hans hustru, Anna Wienike, fra 1913 til 1917 var medlem af sognerådet.

Købstdsordnet

Stillingen som skoleleder var nu vakant i et helt år – i mellemtiden klarede lærer Aabo dagen og vejen. Årsagen til den lange vakance skal sikkert søges i, at man nu ønskede at gøre skolen købstdsordnet, hvad der krævede en del papirudveksling med overordnede myndigheder. For kommunen betød købstdsordningen den fordel, at man nu ikke mere var forpligtet til at stille tjenesteboliger til rådighed. På grund af det stærkt stigende antal lærere havde man været nødt til at leje boliger til dem ude i byen. Boligspørgsmålet blev nu en privatsag for lærerpersonalet. Kun for skoleledere og skolebetjente opretholdtes tjenesteboligerne endnu i en årrække

Lærpersonalet i sommeren 1919.

Stående fra venstre: Anna Fischer, Edv. Hansen, Astrup (vikar), L. Aabo, Hans Slente og J. Fr. Jensen. Siddende fra venstre: Frits Johansen, Anna Kristensen og Signe Olesen.

Med købstadsordningen blev betegnelsen for skolelederen ændret til overlærer, det som man i dag kalder skoleinspektør. Den nuværende stillingsbetegnelse som overlærer indebærer ikke nogen som helst beføjelser. Det er udelukkende en sag, der har med løn og anciennitet at gøre.

Kampen om frk. Fischers værelse

Den nye overlærer, som tiltrådte 1. november 1919, blev Ernst Winther. Han var født 1872 i Simmerbølle på Langeland. Fra 1897 til 1919 havde han været lærer på Frederiksberg. Samtidigt virkede han ved Frederiksberg Kommunes folkebibliotek.

Som tidligere nævnt var der i en del af førstesalen i skoleledervillaen indrettet beboelse for en lærerinde. Lige siden 1902 havde den været beboet af lærerinde

Ernst Lauritz Andreas Winther.

Skoleleder 1919-1940.

Ernst Winther var af lærerslægt. Hans fader var lærer på Langeland. 1892 blev han dimitteret fra Jonstrup Seminarium og blev samme år ansat som andenlærer i Brønshøj. I 1877 kom han til Frederiksberg Skolevæsen. Samtidigt virkede han ved Frederiksberg Bibliotek. Overlærer i Glostrup 1919. Organisthvervet blev samtidigt adskilt fra overlærerembedet. Død 1940.

Anna Fischer. Under vakancen i skolelederembedet havde sognerådets skoleudvalg givet frk. Fischer lov til at lægge et af skolelederens værelser til sin egen lejlighed. Man havde intet nævnt om nogen pligt til igen at afgive værelset.

Den nye overlærer var alt andet end tilfreds med denne ordning, og da Winther og Anna Fischer ikke i mindelighed kunne komme overens om sagen, henvendte Winther sig til sognerådet, der var kommet lidt i knibe i denne affære, hvorfor man meddelte Winther, at »sognerådet i sit møde den 9. november 1920 har vedtaget, at det ikke kan bevilge Deres andragende om at få tillagt Deres lejlighed det omtalte værelse«.

For at trøste Winther lidt tilføjes: »Sognerådet er derimod villig til at stille et lokale i skolebygningen til Deres rådighed til kontorbrug«.

En anden ting, som Winther med rette kunne anke over, var, at han fik foretaget fuld boligafkortning, selv om han ikke havde rådighed over hele boligen. Boligafkortningen beregnedes til 1/8 af grundlønnen + halvdelen af stedtillægget, i alt 795 kr.

Men frk. Fischers værelse skulle komme højere op i systemet. Da Winther ingen steder kom med sognerådet, klagede han direkte til undervisningsministeriet, der i en skrivelse af 10. april 1921 gav ham medhold, samt anbefalede en nedsættelse af boligafkortningen, indtil værelset var genforenet med overlærerboligen.

Ministeriet tilføjer: »Selv da synes lejligheden at være for indskrænket til at afgive passende bolig for en overlærer, idet der til en sådan kræves 5 reelle værelser, foruden køkken, pigekammer og 1 gæsteværelse«. Jo, – en overlærer var en betydningsfuld mand i samfundet. Han rangerede absolut højere end vore dages skoleinspektører.

Da frk. Fischer døde i 1925, fik Winther hele huset for sig selv.

Tilbygning til pavillonen 1922

I 1922 begyndte det igen at knibe med pladsen på skolen. Fra sognerådet blev der fremsendt et forslag om udvidelse af pavillonbygningen til udtalelse i lærerrådet. Denne tilbygning skulle ligge nord for den oprindelige pavillon. Lærerrådet udtalte, at man havde foretrukket en selvstændig bygning, både for helhedsindtrykkets skyld og for udnyttelsesmulighederne. Samtidigt anbefalede man, at der indrettedes sløjde- og håndarbejdslokaler i tagetagen.

En udvidelse var billigere end en selvstændig bygning, så derved blev det. Pavillonbygningen, der i sig selv var et harmonisk bygningsværk, kom helt ud af proportioner ved udvidelsen imod nord.

Tårnbygningen set fra skolegården. Kældertrappen blev først etableret i 1920. I kælderen stillede eleverne deres fodtøj – som oftest træsko – og skiftede til hjemmesko. Trappen kostede kommunen 500 kr., som man dog forventede at hente ind ved besparelse på rengøringen.

6. klasse o. 1922.

Sportsplads 1925

Til at begynde med var der jo en vis udenomsplads omkring skolen til idræt. Den nuværende Solvangspark kunne også anvendes, indtil parken blev anlagt i 1946–47; men den egentlige sportsplads kom til at ligge ved Solvangsvej/Poppelvej.

Det var på initiativ af G.I.C., at skoleudvalget tog sagen op i 1925. Jorden var en del af den gamle skolelod, der i sin tid hørte til degneboligen på Østervej. Jorden var allerede i 1861 overtaget af kommunen.

Der blev taget kontakt til gymnastikinspektørens kontor. En af fagkonsulenterne besøgte arealet, fandt det særdeles velegnet og lovede at være behjælpelig med råd om jordbehandling, såning, læbeplantning, læskure og retirader.

Til læbeplantningen anvendtes 2.500 stk. elm (hæk) og 250 stk. popler. Poplerne blev høje og flotte; men ved efterårsstormen 1967 væltede et par af dem ud over Solvangsvej, og efterhånden turde man desværre ikke mere have dem stående.

I øvrigt er der stadig bevaret et lille stykke af den gamle skolelod. Det er den smalle stribe mellem sportspladsen og ejendommene på Mellemtoftevej.

Pladsen var udmærket; men afstanden til skolen var en ulempe. Der gik unægtelig en pæn del af idrætstimen med at komme frem og tilbage fra sportspladsen.

I lidt ældre tid satte gymnastiklæreren sig op på cyklen og kunne i roligt tempo følge de løbende elever ad Skolevej, Egevej og Solvangsvej.

Idealisme

I slutningen af 1920'erne begyndte man at tale om at indrette en realafdeling på skolen. Dette var baggrunden for, at lærer J. Fr. Jensen anmodede om, at der blev indkaldt til lærerrådsmøde den 6. maj 1927. Lærer Jensen udtalte, at da der åbenbart ikke var en realafdeling lige om hjørnet, ville han foreslå, at lærerne iværksatte en videregående undervisning for børn i 6. og 7. klasse. Undervisningen, der skulle omfatte tysk, engelsk og matematik, skulle være gratis for børnene og som følge heraf også ydes af lærerne uden vederlag.

Dette meget idealistiske forslag gav unægtelig anledning til en kraftig debat i lærerrådet. Lærer Jensen mente, at denne undervisning ville ansøre kommunen til snarest muligt at indrette en realafdeling; men det mente et flertal i lærerrådet ikke. Hvis kommunen kunne få gratis undervisning, hvorfor skulle den så betale indretningen af en realafdeling?

I første omgang endte det med, at lærerrådet vedtog at rette en fornyet henvendelse til skoleudvalget vedrørende realafdelingssagen.

Men helt endt var sagen dog ikke, idet fire lærere, J. Fr. Jensen, Aabo, frk. H. Hansen og frk. M. Berthelsen, alligevel påbegyndte den frivillige undervisning. I det følgende lærerrådsmøde påtalte overlærer Winther skarpt, at fire lærere havde tilsidesat lærerrådets flertalsbeslutning. Hermed var det slut med denne gratsydelse.

Idealisme? Ja, – der kan dog også have luret den lille bagtanke, at de lærere, der havde påtaget sig den frivillige undervisning, også var selvskrevne til at få timer i den kommende realafdeling.

Efter lange forhandlinger blev realafdelingen vedtaget og påbegyndt 1. april 1931. Den 4-årige undervisning afsluttedes med præliminæreksamen – en ret krævende eksamen, idet der eksamineredes i hele det stof, der var gennemgået i de 4 år. Fra 1939 afløste mellemskolen og den tilføjede realklasse gradvis den gamle ordning.

Fløjen mod Højvangsvej 1933

I 1931 kunne man se, at man i det kommende skoleår ville få i alt 19 klasser, og antallet ville stige i de kommende år. Derfor indstillede lærerrådet, at sognerådet traf foranstaltning til en udvidelse af skolen. I oktober 1931 fik man tegningerne til udtalelse, og i foråret 1932 påbegyndtes arbejdet med den østlige del af fløjen ud mod Højvangsvej. Bygningen kunne tages i brug efter sommerferien 1933. Den var tegnet af arkitekt V. K. Jensen – et navn, der skulle komme til at præge skolebyggeriet i de kommende 25 år.

Arkitekt V. K. Jensen – V.K. som han populært kaldtes – var Glostrup Kommunes mest benyttede arkitekt gennem mere end 30 år fra 1930'erne til 1960'erne. Specielt den tids skolebygninger satte han sit stempel på.

Den nye gymnastiksal 1936

Men derved var man ikke færdig med byggeaktiviteten. Det føltes som en stor mangel, at man kun havde én gymnastiksal. Atter måtte V. K. Jensen til tegnebordet, og resultatet blev den nye gymnastiksal eller pigernes gymnastiksal. Desuden opførtes en ny omklædningsbygning mellem de to gymnastiksale. På 1. sal af omklædningsbygningen var der indrettet 2 klasseværelser.

I historietimen fortalte en dreng, at Svend Estridsen døde i en jernbanekupé. I bogen stod der »På et tog til England«.

Fra »Frem« 1926.

J. Ankjær Nørgaard med klasse 1A 1933.

Valgt lærerrådsformand

I henhold til undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. februar 1934 kunne overlæreren ikke mere virke som lærerrådsformand. På Glostrup Kommuneskole var man hurtig til at gennemføre den nye bestemmelse. På et lærerrådsmøde den 17. februar nedlagde overlærer Winther sin formandspost. I stedet valgtes Edv. Hansen.

Ikke så forandret

Ordensregler er et uopslideligt emne for en lærerforsamling. I lærerrådsprotokollen dukker emnet op med jævne mellemrum, og jo flere elever der kom, desto oftere kom reglerne på tale. Den 5. december 1933 var de således til en »grundig og langvarig behandling«. Man kan næsten høre sekretæren sukke.

På lærerrådsmødet den 19. februar 1935 klagede frk. Harriet Nielsen i kraftige vendinger over en kollega, som hun mente ikke overholdt de vedtagne ordensregler. Tavsheden bredte sig på lærerværelset, indtil overlærer Winther gjorde opmærksom på, at en sag af denne karakter ikke var egnet til drøftelse i lærerrådet. I sådanne sager måtte man henvende sig på kontoret.

Lærerpersonalet 1936. Skolen er blevet større, og der er kommet flere lærere.

Årsprøve

I 1934 indførte man den såkaldte årsprøve. Der var afsat en halv time til hvert fag, så nogen rigtig prøve kunne det selvfølgelig ikke blive til. Tanken var da også først og fremmest at arrangere en forældredag, og som sådan var den en stor succes. Samtidigt vist en udstilling af elevernes arbejder i tegning, håndgerning og sløjd. Denne årsprøve holdt sig i 30 år.

Ikke så almindeligt

At finde en sekretær til lærerrådet plejede i reglen at være et overtalelsesarbejde; men den 24. maj 1938 kunne man opleve noget så sjældent som en kampafstemning om posten. J. Fr. Jensen blev valgt med 14 stemmer; modkandidaten G. Svenningsen fik 5 stemmer.

Forældrerådet

I 1930'erne og 40'erne fandtes der et såkaldt forældreråd ved Glostrup Kommuneskole. I 1930'erne fandtes der ligeledes en forældreforening, der dog ikke har efterladt sig særligt mange spor; men man kan gætte på, at det var her, at forældrerådet hentede inspiration til en del af sit virke.

I 1936 bragte forældrerådet spørgsmålet om børnenes hjemmearbejde på bane, uden at man dog kan sige, at det havde en klar holdning til problemet. Nogle forældre mente, at der var for meget hjemmearbejde, andre at der var for lidt. Lærerrådet var absolut heller ikke enig i spørgsmålet, der senere drøftedes adskillige gange, indtil man i 1942 fandt frem til ministeriets såkaldte »gule vejledning«, der anbefalede:

1. og 2. klasse: intet hjemmearbejde.

3. og 4. klasse: 1/2 time.

5. og opefter: 1 time.

Det er usikkert, om man blev meget klogere af dette. Hjemmearbejde er trods alt et meget individuelt spørgsmål. Nogle børn vil meget gerne arbejde hjemme, hvorimod andre absolut ikke bryder sig om det.

- Dreng, hvis I ikke tror på, at jorden er rund, så se på jeres hæle!

Fra Albert Engström: Hjärterdam och Svartepetter. Stockholm 1943.

Skolelægen

I 1936 tog forældrerådet også spørgsmålet vedrørende lægetilsynet op til debat. I rådet havde overlærer Winther præciseret, at man var villig til at drøfte systemet; men ikke personen. Det var dog ganske givet personen, der interesserede rådet. I en meget lang årrække var skolelægefunktionen blevet varetaget af læge Glente. Glente var efterhånden kommet noget op i årene og varetog nok arbejdet på en noget rutinemæssig måde. Berømt blandt eleverne var hans høreprøve. Man skulle stikke fingeren i det ene øre, hvorefter Glente sagde: »Øllebrød«. Derefter

i det andet øre, og ordet var her »Tinsoldater«. Andre muligheder var der tilsyneladende ikke.

I 1942 afløstes Glente af kredslæge Uhl, der var særdeles effektiv; bl.a. var det ham, der indirekte fik sat gang i skolens special- og støtteundervisning. Uhl blev der kun et par år, hvorefter han afløstes af den nye kredslæge Jens Jensen.

Præcision

En lidt beklagelig ting, som forældrerådet flere gange følte sig kaldet til at påtale, var lærernes præcision. Det var flere gange sket, at læreren først var dukket op ti minutter til et kvarter ind i timen, hvad der resulterede i uro, forstyrrelse af undervisningen i tilstødende lokaler, knækkede linealer og pegepinde, samt et par eksempler på ganske vist banale personskader.

Valg til forældrerådet

I reglen foregik valget til forældrerådet ved stilfærdige fredsvalg; men i 1945 indkom der hele tre lister: en socialdemokratisk, en borgerlig og en kommunistisk. Derfor blev der afholdt valg til forældrerådet.

Valgdeltagelsen var på 25 %, hvad der må siges at være pænt sammenlignet med vore dages skolebestyrelsesvalg. Men efter denne kraftanstrengelse hører man faktisk ikke mere til forældrerådet.

- Jeg skulle hilse og sige, at Kristian Petersen fra tredje ikke kan komme i skole, for han er blevet syg.
- Hvem taler jeg med?
- Det er - min far!

Tegning af Karl Rønning.

Påny overbelægning

I 1939 kneb det atter med at skaffe plads til alle skolens elever. Kommunen vedtog derfor at opføre en vinkelfløj i forlængelse af bygningen imod Højvangsvej. Arkitekten var igen V. K. Jensen. Opførelsen af den del af fløjen, der vendte ud mod Skolevej, nødvendiggjorde imidlertid en nedrivning af skolelederboligen. Overlærer Winther flyttede op på Egevej, og siden har der ikke været tjenestebolig knyttet til skolen.

Mens arbejdet stod på, blev eleverne fra 3. og 4. klasse undervist på Teknisk Skole (nuværende Ungdomsskole). Her blev de vidner til såvel en lokalhistorisk som en landshistorisk begivenhed.

Da Hovedvejen i 1939 blev udvidet til en dobbeltsporet vej, gik amtets byggelinie ind i det gamle, ærværdige Glostrup Bryggeri. Eleverne kunne fra skolegården følge med i, hvorledes bryggeriets maleriske bygninger med tårne og spir forsvandt. Egentlig havde det kun været nødvendigt at nedrive portfløjen. I vore dage havde man sikkert ladet resten stå, således som det f.eks. er tilfældet med bryggeriet »Trekroner« i Valby. Tilbage af bryggeriet blev nu kun den mindst interessante del – en rød bygning langs Kildevældets Allé, der dengang fortsatte ud til Hovedvejen. Denne fløj blev i en årrække anvendt bl.a. som brandstation.

Da der nu efter bryggeriets nedrivning var frit udsyn til Hovedvejen, kunne man den 9. april 1940 se de tyske tropper rykke frem imod København. De tyske soldater vinkede til skolebørnene; nogle vinkede igen til stor forargelse for andre elever.

Nabogener

I 1938 og 39 følte man sig på skolen stærkt generet af røgen fra »Hjemmebageriet«s skorsten.

»Hjemmebageriet« lå på hjørnet af Højvangsvej og Heggelunds Allé. Da henvendelser til bageren intet resultat gav, klagede man til sundhedskommissionen. Hvad bageren så gjorde er uvist; men klagerne forstummede i hvert fald.

Den anden Verdenskrig

I 1939 udbrød Den anden Verdenskrig, og i 1940 fulgte Danmarks besættelse. Krigsårenes vanskeligheder var det meste af tiden overskuelige på Glostrup Kommuneskole. Først i april 1945 kom det helt store indgreb i dagligdagen. Herom vil der senere blive fortalt.

Overlærer Ernst Winther med sin klasse 1940.

Indvielse af den nye fløj

Men overlærer Winther skulle ikke komme til at opleve indvielsen af den nye fløj, idet han efter kort tids sygdom afgik ved døden den 21. december 1940. Som ny overlærer ansattes fra 1. august 1941 Jens Jørnung, og sin første officielle fremtræden fik han ved skoleindvielsen den 12. august.

Sognerådet ville gerne benytte lejligheden til lidt PR-virksomhed for Glostrup og havde derfor inviteret hovedstadspressen til begivenheden. Journalisterne blev afhentet på Glostrup Station kl. 12.30 og kørt til en frokost på restaurant »Siesta«. Det blev en kort frokost uden megen tid til hyggesnak. Bilerne holdt klar, og nu skulle pressefolkene se lidt af Glostrup inden indvielsen. Man havde taget højde for, at der skulle køres hurtigt, og havde derfor engageret to udrykningsvogne fra Falck til at køre foran og bagved koretgen med presse- og kommunalfolk. Helt lovligt var det nu næppe; men man nåede at få fremvist Premier Is (nu Bauhaus), Nordisk Køleteknik (i dag Civilforsvaret) og Paul Bergsøe. Da man nu var i Hvissinge, gik turen videre til Mohrs gartneri, hvor man i drivhusene fik forevist 24.000 tobaksplanter. Temperaturen i drivhusene holdtes konstant på 34°. Berlingske Tidendes medarbejder noterer, at gartner Mohr ikke selv røg. Det burde han næsten tvinges til, kommer tilføjes. Lynekskursionen gav det forventede resultat – en ganske pæn omtale af Glostrup i hovedstadspressen.

Jens Jørnung. Skoleleder 1941-1959. Født den 12. marts 1897 i Serup ved Silkeborg. Dimitteret fra Silkeborg Seminarium 1918. Samme år lærer ved Hurup private Mellem- og Realskole. 1919 til Glamsbjerg Fri- og Efterskole. 1922 Haahrns Skole, Svendborg. 1923 bestyrer for Middelfart Privatskole. 1927 lærer ved Tønder Seminariums Øvelsesskole. 1935 overlærer i Frederikssund. Jørnung havde således set en række forskellige skoleformer, inden han pr. 1. august 1941 blev overlærer i Glostrup. I 1946 blev han skoleinspektør, og i 1956 udnævntes han til stadsskoleinspektør og fik således den overordnede ledelse af det samlede skolevæsen. Tiltrådte i 1959 stillingen som skoledirektør.

Man nåede frem til skolen i rette tid. Til højtideligheden havde man indbudt såvel undervisningsministeren som stiftamtmanden; men begge havde måttet melde afbud på grund af amtsrådsforeningens generalforsamling i Odense. Man måtte nøjes med amtsskolekonsulenten og sognerådsformændene fra nabokommunerne. Der var en lang række talere, der blev rundet af af Henry Aabo, Avedøre, der på vanlig vis kunne give det højtidelige et humoristisk indslag.

Indretningen

Derefter blev deltagerne inviteret indenfor til besigtigelse af den nye bygning. I kælderetagen var der indrettet gymnastiksal til småbørnsgymnastik og skolekøkken. Spisestel og kopper var specielt fremstillet til lejligheden og forsynet med byvåben. Stue og 1. sal rummede normalklasser, medens faglokalerne til håndarbejde, geografi, naturhistorie og fysik havde fundet plads i tagetagen.

Opstilling

Der var blot én ting, man kunne kritisere ved den nye skolebygning. Der var oprindelig kun én indgang til såvel den nye som den ældre fløj. Selv en mindre brand kunne have udløst panikagtige situationer med katastrofale følger. Allerede børnenes almindelige opgang fra frikvarteret måtte man tage stilling til. Fra andre skoler overtog man derfor ideen om de såkaldte opstillingssøm. Sømmene

Lærerpersonalet 1941.

var af blankt metal, ca. 10 cm i diameter. Det var samme type søm, som man dengang brugte til at markere fodgængerovergange med. På opstillingssømmet var indgraveret nummeret på et klasselokale eller evt. en forkortelse af et faglokale. Når det ringede ind, skulle klasserne tage opstilling ved det søm, der angav det lokale, man skulle være i. Alle skulle stille op foran hovedbygningen, også selv om man f.eks. skulle til gymnastiksale eller til pavillonbygning.

Når alle var samlede, ringede gårdvagten en ekstra gang med en lille klokke ved indgangen. Det var tegn til, at nu skulle man i god ro og orden begynde at gå op. Ordningen var unægtelig ret tidskrævende.

Gårdvagten blev i 1940'erne bestridt af H. Johansen og Erik Ørum Hansen. Fra 1944 til 1993 var gårdvagter honorarlønnede i lighed med tilsyn med samlinger. Men hvem der skulle bestride disse poster, kunne selvfølgelig godt blive lidt af et stridsspørgsmål. I april 1944 ankede lærer Kjær over, at gårdvagter m.v. ikke blev opslået ledige.

Hertil kunne overlærer Jørnung kun henvise til skoleplanens bestemmelser: »Gårdinspektionen varetages af to lærere efter indstilling fra overlæreren«. Jørnung gik med til at meddele skolekommissionen oplysning om, hvilke andre lærere der var interesserede. Men der var nu ikke så mange, der ville konkurrere med H. Johansen, hvad gamle glostrupperne, som husker ham, sikkert udmærket kan forstå.

Til gårdvagtens opgaver hørte også at kontrollere de såkaldte spisekort i det store frikvarter. Elever, som havde forældrenes tilladelse til at forlade skolen i skoletiden, blev udstyret med et kort, der skulle fremvises ved lågen. Havde man glemt kortet, hed det: Ingen mad kl. 11; først efter skoletid.

Mælk kunne købes på skolen formedelst 10 øre for $\frac{1}{4}$ sød. Ved indførelsen af den storkøbenhavnske mælkeordning steg prisen til 14 øre – faktisk en ret kraftig stigning – 40%.

Gårdvagten skulle ligeledes holde øje med, at cykler var forsynet med lovformeligt mærke på bagskærmen. Da det kneb med pladsen til cykelparkering, havde man indført begrænsning af cykelkørsel til skole. Imod nord skulle man således bo på Mellemtoftevej eller nord herfor for at have tilladelse til at cykle til skole. Lignende grænser var fastlagt til de andre verdenshjørner. Cykelmærket var en lille metalskive med et indgraveret G. K.

E. Johansen omgivet af eleverne i 3. mellem A 1941.

Lærernes fodboldhold 1942. Den årlige fodboldkamp mellem lærere og elever er en meget gammel tradition.

Nye viceinspektører

Som tidligere nævnt afgik viceinspektør L. Aabo ved døden den 21. december 1942, mærkværdigvis på samme dag i året som overlærer Winther to år tidligere.

Embedet blev først genbesat pr. 1. august 1943, og i den mellemliggende periode var J. Fr. Jensen konstitueret som viceinspektør. Lærer Jensen søgte stillingen og var overbevist om at få den; men da skolekommissionens indstilling forelå, var det et chok for ham. De to valgte var C. Larsen og J. P. Bang. Skolen var nu så stor – ca. 1.000 elever – at den måtte have to viceinspektører. Dengang kendte man ikke skolesekretærer, så kontorarbejdet var ret omfattende. Larsen var på dette tidspunkt 43 år og Bang 44, hvorimod J. Fr. Jensen var 58. Alderen har jo nok også talt for, at man valgte Larsen og Bang. Lærer Jensen følte sig imidlertid meget skuffet og bitter over at være forbigået. Men lærer Jensen havde også sine »fans«. I Folkebladet for 21. marts 1943 fortælles det, at en deputation havde afleveret en sympatiskrivelse og en buket gule roser til lærer Jensen. Lærer Jensens tak nåede at komme med i det samme nummer af Folkebladet.

Reduceret gymnastikundervisning

Som tidligere nævnt skulle gymnastiksalen i den nye fløjs kælder egentlig have været anvendt til småbørnsgymnastik. Men på grund af den vanskelige brændselsituation blev de to store gymnastiksale ikke opvarmet i vintertiden. Alle klasser fik derfor tildelt én ugentlig gymnastiktime i den lille gymnastiksal. Fra 4. klasse og opefter havde man dengang 3 idrætstimer. I de to andre skulle eleverne beskæftiges med færdsels- og sundhedslære, gymnastik- og boldteori eller evt. lektielæsning. Det blev mest det sidste.

„Jeg melder mig!“

Tegning af Frants Henningsen

Jeg sku' sige fra Hr. Nielsen . . . .
. . . jeg sku' melde mig . . . og sige . . .
at jeg stod her i Porten . . . . .
Og . . . saa var'et, at han lige
gik ud . . . Og saa fik han
en Sneboldt i Nakken.
Men saa var'et, den ramte
ham barestens paa Frakken.
Og saa var'et, at han trak mig
inden for Døren
og sa'e . . . . jeg skulde stille
til Klø hos Inspektøren.

S. Schandorph.

Den 17/2 1943 vedtog lærerrådet at indskærpe, at børnene ikke måtte slås med sne. Op gennem tiderne har uventede snebolde altid været et problem. Frants Henningsens tegning og Sophus Schandorphs digt handler om det samme. Træsnit i »Ude og Hjemme« 2/1 1881.

Tvillinger og sneboldkamp

Lærerrådsprotokoller er ikke altid den mest underholdende læsning; men referatet fra lærerrådsmødet den 17. februar 1943 bringer et godt øjebliksbillede. Vi citerer:

»Hr. Kjær fremhæver, at man bør indskærpe forbudet mod at kaste med sne. – Dagsordenen afbrydes af den glædelige nyhed, at fru Svenningsen lykkeligt er nedkommet med tvillinger – en dreng og en pige. Det vedtages at sende blomster.

Den nyere del af skolen. Fløjene fra 1931 og 1941. Bemærk kasserne med sand foran kældervinduerne. I krigens tid skulle kælderens tjene som beskyttelsesrum.

– Retten er atter sat, og det vedtages at indskærpe børnene at afholde sig fra at kaste med snebolde«.

Tvillingerne voksede op til gode samfundsborgere, derimod lykkedes det aldrig at få skoleeleverne til at lade være med at kaste med sne.

Luftalarm

Langt de fleste tilfælde af luftalarm skyldtes allierede overflyvninger mod mål i Tyskland, derfor forløb alarmtiden i reglen også stille og roligt; men der var dog eksempler på, at det kunne gå galt. Indtraf der luftalarm i skoletiden, var det ifølge cirkulæret lærernes pligt at sørge for, at eleverne i god ro og orden begav sig til beskyttelsesrummene, og det ville i dette tilfælde sige hovedbygningens kælderetage, hvis vinduer var afskærmet med kasser med sand.

Ved de første par luftalarmer viste det sig, at det tog alt for lang tid at komme ned i kælderen, ligesom der var tvivl om, hvor de enkelte klasser skulle opholde sig. Der måtte nogle øvelser til for at få systemet til at fungere så nogenlunde til-

fredsstillende. Nogle lærere blev udvalgt til at underholde eleverne under alarmer, der som oftest kun varede i kortere tid.

Lærerne var inddelt i kolonner med forskellige opgaver: brandkolonne, rydningskolonne og sanitetskolonne. Heldigvis blev der aldrig brug for disse kolonner. Hvis der var lærere, som havde fri, var det i tilfælde af luftalarm mellem kl. 8 og kl. 14 pålagt dem at møde på skolen.

»Forældresamarbejde«

Sammensætningen af den 1. A, som begyndte pr. 1. april 1944, gav anledning til megen opsigt i Glostrup, idet hovedparten af børnene stammede fra byens mere velstående hjem. Dette forårsagede en ret kraftig kritik af skolen, ligesom skolekommissionen udbad sig en forklaring. Jørnung forsvarede sig med, at man blot havde fulgt almindelig praksis. Hvis forældrene bad om, at deres barn måtte gå i klasse med en god legekammerat, havde man givet tilladelse hertil. Jørnung burde dog nok have undret sig over, at der i dette år var usædvanligt mange »legekammerater«. Ved lidt indbyrdes kontakt kunne forældrene jo altid pege på én eller anden, som man i forvejen vidste var optaget i denne klasse.

For fremtiden skulle eleverne fordeles rent mekanisk. Var der meget tungtvejende grunde til at ønske barnet i en bestemt klasse, skulle der foretages indberetning til skolekommissionen.

Havregryn og eleven, der ikke blev hørt

I 1944 var fødevareresituationen i Norge ret alvorlig, hvad der foranledigede en række kendte skolefolk til i samarbejde med Røde Kors at iværksætte en indsamling blandt danske skoleelever. Formålet med indsamlingen var at købe havregryn, der som havresuppe skulle uddeles på norske skoler.

Under krigen var der en del ammunition i omløb blandt skoleeleverne. Det var spændende, men også farlige sager, som skolen og politiet måtte advare imod. Annonce i Folkebladet.

Advarsel.

Da der gennem Skolen og Politiet er konstateret, at saavel Børn som Forældre udviser letsindig Omgang med fundne Sprængstoffer, henstilles det derfor til Forældre om at være paa Vagt.

Saafremt Børnene finder Patroner eller andre Sprængstoffer, anmodes Forældre derfor om straks at lade Børnene aflevere disse Genstande paa Politistationen.

HUSK: Letsindig Omgang med Sprængstof og lign. kan koste Barnet dets Forlighed.

Glostrup Kommuneskole. Kriminalpolitiet i Glostrup.

Der bliver stadig flere lærere. Personalet 1943.

På Glostrup Kommuneskole deltog man også i denne indsamling. Klasselæreren medbragte hver dag en sparebøsse, hvor man kunne give sit bidrag. En portion havresuppe kostede dengang 10 øre.

Som følge af en meget besynderlig hændelse blev Glostrups gave til de norske børn forøget med 100 portioner.

Den nok lidt ufrivilligt medvirkende hertil var frk. Harriet Nielsen, der underviste i almindelige skolefag i grundskolen og engelsk i overbygningen. Hun var en meget dygtig og effektiv lærer; men desværre havde hun let til stærke sympatier og antipatier. Det sidste ramte en elev i den daværende realklasse. Hun ville overhovedet ikke have noget med ham at gøre, derfor blev han aldrig spurgt om noget som helst. Efterhånden begyndte kammeraterne at holde regnskab med, i hvor mange timer han ikke var blevet »hørt«. Da man nåede til 25, ville man holde jubilæum. Klasseværelset blev pyntet, og ved døren blev der sat en hel sølvbryllupsdekoration op.

Et par piger i 3. mellem fik den idé, at deres klasse også skulle være med til at markere jubilæet. Der blev købt en potteplante, og frygtløst marcherede de to piger ind i klasseværelset lige foran frk. Nielsen og placerede potteplanten foran den jubilerende elev.

Pigernes klasse havde haft frk. Nielsen som klasselærer i grundskolen, og ved juletid havde man foræret hende forskellige smågaver – en vase, en evigheds-kalender, et askebæger o.s.v.

Under krigen fungerede lærerne som husvagter. Her er personalet – også fra Ejby, Hvissinge og Avedøre – samlet til brandøvelse i 1943.

Lærerne var også forsynet med gasmasker, og de skulle selvfølgelig prøves. I tilfælde af kemisk krigsførelse havde lærerne, men ikke eleverne, mulighed for at klare sig igennem. Fotograferet i samme orden som foregående billede.

Lærerhold i tovtrækning. Fagenes fest 1943.

Næste gang den pågældende klasse skulle have frk. Nielsen i engelsk, havde hun medbragt alle disse gaver, som hun nu ikke mere ville have inden for sine fire vægge.

Gaverne blev stillet ind i klasseskabet, hvor lærer Bang, der nu var klasselærer, opdagede dem dagen efter. Forundret spurgte han om, hvor de ting kom fra, og klassen måtte jo indrømme, at det var frk. Niensens gaver. Lærer Bang tænkte sig lidt om og sendte så en dreng hen til skolebetjenten efter en sæk, og i den forsvandt alle gaverne.

Den følgende dag kom lærer Bang ind i klassen, tog sin pengepung og trak en tikroneseddel frem. »Ja, jeg solgte tingene til en marskandiser og fik ti kroner for dem – og de penge giver vi til de norske børn«. Tikronen kom i sparebøssen, og således endte historien jo ikke helt galt.

I øvrigt blev der på skolen i alt indsamlet 600 kr.

Idrætsstævner

I 1940'erne var det årlige skoleidrætsstævne en meget stor begivenhed. Både fra den nære og den lidt fjernere omegn kom der hold til Glostrup for at deltage i stævnet. I 1942 var der således deltagere fra Taastrup, Rødovre, Fløng, Brøndbyerne, Islev, Hedehusene, Ballerup, Herlev samt selvfølgelig Glostrup, Avedøre, Hvinginge og Ejby.

Efter åbningen indledtes der med en elegant gymnastikopvisning af 300 piger fra Rødovre.

Indkvartering

Som udtryk for en skærpet holdning mellem befolkning og besættelsesmagt udbrød den såkaldte Folkestrejke den 30. juni 1944 i København. Alt lå stille – forretninger, kontorer, post, telefon og transport. Det sidste kom til at betyde, at alle tog standsede i Glostrup, og folk måtte gå resten af vejen til København.

Som et modtræk lukkede tyskerne dagen efter for vand-, gas- og elektricitetsforsyning. I Glostrup var der lukket for elektricitet; men ikke for vand og gas.

Medens man den 30. juni havde set en folkevandring imod København, gik vandringen den næste dag den modsatte vej, idet mange københavnere søgte ud til landdistrikterne for at skaffe sig mælk, brød og andre fødevarer. Da de ville tilbage, fik de en ubehagelig overraskelse. Tyskerne havde afspærret København ved Vestvolden. Ingen kunne komme igennem – en funktion som Vestvoldens fædre i sin tid næppe havde forestillet sig.

Ca. 300 mennesker var strandet i Glostrup. Kommunen bestemte sig til at indkvartere dem på skolen, hvor der fandtes et beredskabslager af tæpper, madrasser, spisegrej m.v. Indkvarteringen blev ledet af den senere kommunaldirektør Aage Petersen, der dengang var, hvad vi i dag ville kalde souschef i socialforvaltningen. Lederen J. Andersen var fraværende.

Det praktiske arbejde med tilberedning af mad foregik i skolekøkkenet under ledelse af fru landinspektør Viggo Hansen. Til hjælp havde hun ca. 30 damer fra D.K.B. (Danske Kvinders Beredskab). Det var yderst moderate priser, man forlangte. En varm ret kostede 50 øre, kaffe 15 øre. Ville man have brød til kaffen, blev det 5 øre ekstra.

I øvrigt var det klogest at holde sig inden for skolens mure om aftenen, idet der var indført spærretid fra kl. 20.

Til alt held varede den anspændte situation ikke længe. Dagen efter kunne folk vende tilbage til København – de fleste særdeles tilfreds med den behandling, de havde fået i Glostrup.

Folkebladet kaldte indkvarteringen for en generalprøve på en evakuering – heldigvis kom det aldrig til nogen premiere.

Brandsprøjter og rationeringsmærker

En af de ting, der hvert kvartal fandt sted på skolen, var udlevering af rationeringsmærker for den kommende periode. Uddelingen blev i reglen overvåget af politiet, idet der var en vis fare for røveri. Specielt smør- og sukermærker blev godt betalt på den sorte børs.

Søndag den 24. september 1944 skulle der uddeles rationeringsmærker for oktober kvartal. Der var blot intet politi til at overvåge uddelingen, idet politiet var opløst ved tyskernes aktion den 19. september. I stedet allierede kommunen

sig med brandvæsenet, der stillede sprøjter op i skolegården – parate til at give eventuelle røvere en kraftig douche. Uddelingen foregik dog i god ro og orden.

Beskikkede censorer

Ved lærerrådsmødet den 19. januar 1945 diskuterede man livligt, hvem der skulle tage timerne for de beskikkede censorer. Alle censorer ved skriftlige prøver er beskikkede af undervisningsministeriet. Til de mundtlige prøver kommer der måske en eller to beskikkede censorer. De øvrige censorer er såkaldt indbudte. De mundtlige beskikkede censorer er i reglen på censorrejse i en uge.

Ved mødet foreslog Nørgaard, at man skulle ansøge kommunen om at få dækket vikarudgifterne ved de beskikkede censorers fravær.

For de indbudte censorers vedkommende læstes timerne som afløsningstimer af lærere, hvis klasser selv gik til eksamen. På den måde fik lærerne jo nogle frigjorte timer. Det kan jo undre noget, at man åbenbart ikke mente, at denne fremgangsmåde kunne anvendes for de beskikkede censorers vedkommende.

Men hele debatten skal nok ses som et udtryk for en vis utilfredshed. De beskikkede censorer i matematik ved realeksamen var nemlig Jørnung og C. Larsen. Det vil sige, at såvel skoleleder som viceinspektør skulle være væk fra skolen i en uge midt i eksamenstiden.

Med »Gnisten« i biograf

Et lidt hyggeligere punkt på samme møde var, at redaktionen af skolebladet »Gnisten« meddelte, at man havde overskud på 50 kr. Disse penge ville man bruge til at leje Glostrup Biograf for, således at alle elever og lærere kunne komme til at se Fy og Bi i »Ole Opfinders Offer«. Forslaget blev godkendt, og lørdag den 10. februar 1945 kunne man se eleverne og deres lærere vandre fra skolen til biografen på hjørnet af Heggelunds Allé og Hovedvejen. Alle kunne selvfølgelig ikke være der på én gang, så forestillingen gentoges adskillige gange mellem kl. 10 og kl. 16.

Skarlagensfeber

I slutningen af marts 1945 udbrød der en skarlagensfeberepidemi i Glostrup. Da sygdommen bredte sig ret kraftigt, beordrede kredslægen skolen lukket den 20. marts. Det var anden gang i sin historie, at skolen oplevede at være lukket på grund af en epidemisk sygdom. Denne gang varede det dog kun en uge. De mundtlige prøver til mellemskole- og realeksamen blev dog afviklet efter planen.

Det viste sig senere, at det var en ansat på Hvissinge Mejeri, som var rask smittebærer.

Skolen beslaglægges

Det nye skoleår var begyndt den 1. april 1945; men det skulle hurtigt vise sig at blive et højst usædvanligt skoleår.

Da børnene mødte den 12. april 1945, fik de at vide, at skolen var beslaglagt af tysk militær, og at soldaterne ville ankomme allerede den følgende dag. De mindre elever blev sendt hjem, medens de større blev sat i gang med forskellige »redningsaktioner«. Det kan nok undre lidt, at man brugte megen tid på at skrue alle skolens lampekupler ned. Måske har man haft en eller anden tanke om, at tyskerne ville skyde til måls efter dem – og lampekupler var ikke til at opdrive på dette tidspunkt. Lampekuplerne blev forsigtigt båret dels til præstegården, dels til Edv. Hansens villa på Heggelunds Allé. Andre effekter blev opmagasineret hos J. P. Bang, Egevej 8, Ankjær Nørgaard, Egevej 10, og hos Harriet Nielsen, Bøgevej 8. Mangt og meget lå dog stadig på skolen, da dagen var gået.

Da man manglede bl.a. kladdehæfter, udvalgte man et par fjerde mellems elever, der formodedes at være gode til tysk, til at gå op på skolen og gøre et forsøg på at hente sådanne hæfter. De tyske soldater var egentlig forbavsende imødekommende. Eleverne fik lov til at tage de kladdehæfter, de ville. Man lagde mærke til, at tyskerne endnu her i slutningen af april 1945 forsøgte at bevare en vis optimisme. På klasseskiltene var der bl.a. på tysk skrevet: »– og vi vil alligevel sejre«. Et andet sted stod der: »Berlin forbliver tysk!« I den kommende tid blev der hentet meget materiale fra kommuneskolen; men en dag var det slut. Soldaterne forlod skolen, der i stedet blev indrettet som lazaret. Nu var det forbi med at komme på skolen.

Selv om skolebygningen var blevet beslaglagt, lykkedes det alligevel under meget vanskelige forhold at fortsætte skolegangen. Klasserne var spredt over hele byen: i Missionshuset, K.F.U.M.'s bygning, asylet, biografen og kirken. Syv lærere tilbød at undervise deres klasser i deres hjem. Fjerde mellem og realklassen var placeret på Teknisk Skole. Afgangsklassernes undervisning var næsten normal.

Regninger

Tyskernes kapitulation den 5. maj 1945 bragte ingen ændring i skoleforholdene. Tyskernes lazaret var her stadig. På kommunkontoret ærgrede man sig over de regninger, der indløb; bl.a. 140 kr. for renovation og 1.424 kr. for elforbrug. Da der på dette tidspunkt ikke fandtes nogen statslig tysk myndighed, som man kun-

Timeplan for Glostrup Kommuneskole.

Teknisk Skole		8 - 13	13 - 15	
7		R	2 B	An.
8		IV ea	2 C	No.
9		IV eb	2 D	Er.
3		III ea	2 E	Pr.Je.
6		III eb	2 F	Fr.
4		II ea	1 A	Or.
5		II eb	1 C	E.Ha.
07		I ea	1 D	O.Wi.
Malers		1 eb	1 E	Lg.

Missionshuset		8 - 11	11 - 14	
		III f	H.Jo.	4 A Or

K.P.U.M.		8 - 11	11 - 13		13 - 15	
St.		II fa	O.Jo.	3 A	E.Jo.	3 D O.Jo.
I		II fb	Th.	3 C	Blo.	3 E Ha.

Asylet		8 - 11	11 - 14		
A		I fa	R.Je.	5 A	Kj.O.
B		1 fb	Pr.	5 E	Ar.
C		5 C	An.	4 D	Lo.

		8 & 11	11 - 13		11 - 14	
Sydvestvej 26			1 B	V.Kj.		
Elmevej 8		8 - 10				
Eriksvej 6		2 A	H.Wi.			
		5 D	Om.			
Vestervej 10		1 fca	Ma.		1 fcb Ma.	
Højvangsvej 9		4 B	Lg.	3 F	Ha.	
Eriksvej 14						4 C Ln.
Irisvej 19		5 B	Lv.			

Samlet Oversigt over det ugentlige Timetal.

Eksamensklasserne:	6 x 5 Tim.	30 Timer
Eksamensfri Mellemskole:	4 x 5 " + 2 x 3 Tim.	26 "
5. - 4. Kl.:	4 x 5 " + 2 x 3 "	26 "
3. Kl.:	3 x 2 " + 3 x 3 "	15 "
2. - 1. Kl.:	6 x 2 "	12 "

Glostrup, den 20. April 1945.

Jærnung.

ne præsentere regningerne for, forsøgte man at få regningerne refunderet hos den danske stat. Men bygningen var kommunal, og så måtte kommunen også bære de ganske vist ufrivillige udgifter, der var forbundet med den.

Væk fra græsset

Kapitulationen havde medvirket til, at man nu optrådte strengere over for tyskerne. Det havde ærgret nogle glostruppere at se tyske rekonvalescenter spille fodbold på den smalle græsstribe, der omgav skolen. Før parkeringspladsen ved Højvangsvej blev indrettet, var det grønne område dog lidt større. På formfuldendt tysk skrev kommunen derfor til overlægen ved lazarettet og bad ham foranledige, at alt boldspil på det grønne område blev indstillet, idet græs og træer led skade herved.

Der henvistes i stedet til den rummelige skolegård.

I øvrigt var der på skolens tage malet store Røde Kors-mærker for at angive, at her var lazaret.

Kampen for at få frigjort skolen

Efter den 5. maj 1945 regnede man med, at undervisningen på skolen kunne begynde igen efter sommerferien; men så hurtigt gik det ikke. Den 15. juni sendte kommunen en skrivelse til socialministeriet med anmodning om bistand til snarest muligt at få skolen frigjort. Samme dato sendte man en lignende anmodning til S.H.A.E.F.'s (den allierede overkommandos) repræsentanter i Danmark. De allieredes kontor havde til huse i det tidligere af tyskerne anvendte Dagmarhus på Rådhuspladsen i København.

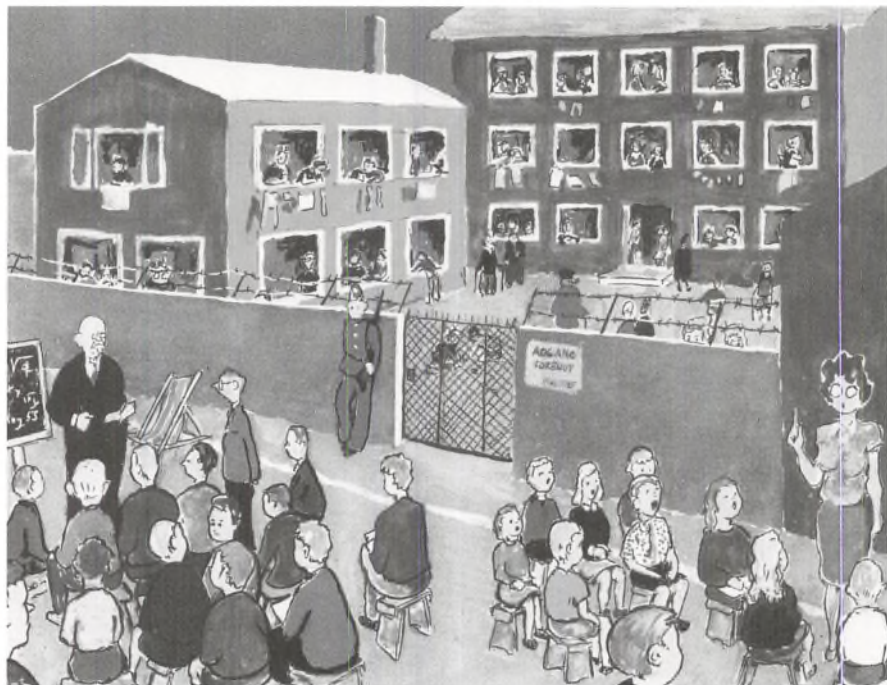
Den 28. juni svarede socialministeriet, at sagen henhørte under indenrigsministeriet og var oversendt dertil. Da man intet hørte fra indenrigsministeriet, rykkede kommunen den 28. juli for et svar.

Man hørte aldrig noget fra officielle instanser; men den 10. august 1945 forlod de sidste tyske soldater skolen, uden at man nogensinde blev klar over, hvem der stod bag rømningen; men sandsynligvis har det været kontoret på Dagmarhus.

Nødplan. Efter tyskernes beslaglæggelse af skolen blev der udarbejdet en nødplan for lokalefordeling. Få dage efter at denne plan var udsendt, viste det sig nødvendigt også at anvende biografen og kirken.

Glostrup Kommuneskole var naturligvis ikke alene om at blive beslaglagt af tyskerne. En mængde skoler landet over var ude for det samme. Teksten til denne tegning i »Blæksprutten« 1945 lyder: - Og Danmark er landfast med... ja, rigtigt, lille Peter - Tyskland!

Desinfektion

Og hvordan så skolen så ud, da tyskerne havde forladt den? Det var i hvert fald ikke nær så slemt, som rygter havde fortalt.

I følge undervisningsministeriets cirkulære af 15. juni 1945 vedrørende skolebygninger, der havde været anvendt til indkvartering af og lazaretter for tyske soldater, flygtninge m.v., skulle der alene foretages desinfektion af toiletter. For øvrige lokaler krævedes blot en almindelig, men grundig rengøring. Kredslæge Jens Jensen, som besøgte skolen, var af samme mening; men sognerådet ville ikke tage nogen chance. Derfor indhentede man tilbud på desinfektion fra forskellige firmaer. Man antog et tilbud fra Københavns Desinfektionskompagni lydende på 8.569,20 kr.

Det tog altså sin tid, men 1. oktober kunne skolen igen tages i brug. Den første dag gik dog med at bringe ting på plads – og sætte lampekuplerne op igen. Den 2. oktober 1945 var den første normale skoledag efter den ufrivillige afbrydelse.

I sanglokalet, stue 8, i pavillonbygningen havde tyskerne åbenbart haft lægeundersøgelse. På tavlen var der malet en målestok med centimeterangivelse til måling af personers højde. I nogle år mindede denne målestok om den vel nok vanskeligste tid i Glostrup skolevæsens historie.

Så kom der alligevel penge

Man havde efterhånden opgivet at få nogen erstatning fra staten vedrørende tyskernes ophold på skolen. Men i august 1948 – tre år efter at tyskerne havde forladt skolen, dumpede der alligevel en check ind gennem kommunkontorets brevsprække. Den kærkomne check lød på 29.839,38 kr.

GLOSTRUP SOGNERAAD GLOSTRUP	
TELEFON: GLOSTRUP 801. POSTKONTO 7414	37 45/46.
Den 21. November 1945.	
JC/EF	
<p>I Anledning af, at Menighedsraadet - medens Glostrup Kommuneskole var beslaglagt af den tyske Værnemagt - gav Tilladelse til, at nogle af Klasserne undervistes i Kirken, bringer man herved Skolekommissionens og Sogneraadets bedste Tak for den Hjælp, der derigennem ydedes Skolens Arbejde paa et Tidspunkt, hvor Undervisningen af Børnene var meget vanskelig at gennemføre.</p> <p>Man tillader sig samtidig at forespørge, om Afbenyttelsen har medført Udgifter, som ønskes refunderet af Kommunen.</p>	
P. S. V.	
Glostrup Sogns Menighedsraad v/ Hr. Anlægsgartner O. Kald, Birkehøj 6, Glostrup.	

Efter at skolen atter var taget i brug i oktober 1945, sendte kommunen en takkeskrivelse til alle, der havde ydet god hjælp i en ekstraordinær situation. Her skrivelsen til menighedsrådet. Der var kun få, der benyttede sig af tilbuddet om erstatning. Et par lærere ville dog gerne have en dunk lak til deres nedslidte gulve.

Lærerpersonalet 1945.

Ændring af skoleåret

I oktober 1945 besluttedes det at ændre skoleåret, således at det fremtidigt skulle begynde den første dag efter sommerferien i stedet for 1. april. På denne måde blev skoleåret 1945–46 forlænget med 3 måneder, hvad der kunne bøde lidt på årets noget uregelmæssige skolegang.

Med hensyn til regnskab og økonomi havde det været en fordel at begynde skoleåret til april, idet man så fulgte finansåret, der dengang gik fra 1. april til 31. marts. Pædagogisk var det derimod en landvinding, at skoleåret nu ikke mere fik sommerferiens lange afbrydelse.

Weekend-hytten, som blev et luftkastel

På det første lærerrådsmøde efter skolens frigivelse den 2. oktober 1945 foreslog H. Johansen, at man anvendte overskuddet fra skolefesterne (se side 85) til køb og forrentning af en grund, hvor man kunne opføre en bygning beregnet til weekend-ophold og lejrskole. Man vedtog at arbejde videre med sagen og nedsatte et udvalg.

For at skaffe yderligere midler til formålet ville man afholde en bazar, og man besluttede, at bazaren skulle afholdes i tilslutning til valget i marts 1946. De to

ting havde selvfølgelig ikke direkte noget med hinanden at gøre; men for at skåne gymnastiksalens gulv blev dette dengang overdækket, når der var valg. Nu kunne man lade denne overdækning blive liggende. Så sparede man den udgift ved bazaren.

Til anledningen blev der fremstillet en lodseddel. Prisen var 25 øre pr. stk.

Bazaren, der blev afholdt søndag den 25. marts, blev en virkelig succes med hyggelig stemning og stort fremmøde. Overskuddet blev på 8.600 kr.

Allerede den 2. maj 1946 kunne udvalget vise et resultat af sit arbejde. Efter at have beset forskellige grunde var man standset op ved pensionatet »Strandholt«, Holten ved Skælskør. Til bygningen hørte en grund på ca. 2 tønder land. Man var så begejstret for beliggenheden, at man straks lod udfærdige kladder til en slutseddel. Prisen var 37.000 kr.

Men nu viste der sig en ny vanskelighed: et lærerråd kunne ikke forestå køb af fast ejendom; det kunne derimod en forening. Man begyndte også at fastlægge rammerne for en sådan; men måtte alligevel opgive sagen.

Initiativet gik nu fra lærerrådet til kommunen, som senere købte en grund ved Gudmindrup i Odsherred. Sognerådets tanker gik på, at man her skulle opføre

Det var denne klasse, der stiftede Glostrup Kommuneskoles Elevforening, der eksisterede fra 1945 til 1955.

Primus motor i arbejdet var Mogens Selck, som ses stående som nr. 10 fra højre.

en kursus- og ferieejendom. Lærerråd og kommune havde således ikke samme indfaldsvinkel til sagen. Der blev dog aldrig bygget på Gudmindrup-grunden, som kommunen beholdt indtil erhvervelsen af »Kysten« ved Nysted.

Det, der ikke lykkedes på Glostrup Kommuneskole, blev en del år senere realiseret på Nordvangskolen. Her havde man aktiv støtte fra en forældreforening, hvorimod lærerne på kommuneskolen havde stået ene med sagen.

En god skolebetjent og et stabilt rengøringspersonale er vigtige for, at en skole kan fungere. Her ses skolebetjent Frits Kurup Jensen og hans damer i 1949.

Påny overbelægning

I årene efter krigen fik skolen et stadigt øget elevtal, der i 1949 kulminerede med ca. 1350 elever. Allerede i skoleåret 1946–47 begyndte man med ikke færre end 8 nye førsteklasser – det største antal førsteklasser, der nogensinde har været på en enkelt skole i Glostrup. Myndighederne havde dog længe været klar over, at situationen var uholdbar, og allerede på sognerådsmødet den 14. marts 1944 tog man principbeslutning om opførelse af en ny skole i Glostrup. Skolen skulle bygges på en del af den nedlagte motorbanes arealer nær Ringvejen, hvorfor skolen også som foreløbigt arbejdsnavn blev benævnt Ringvejskolen.

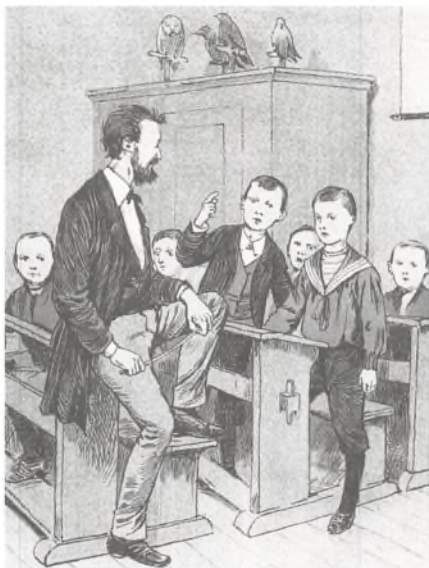

Den vanskelige materialesituation i efterkrigsårene gjorde imidlertid, at man først i 1949 kunne nedlægge grundstenen til den nye skole, hvis første etape blev taget i brug den 14. august 1950. Skolens navn blev nu Nordvangskolen. Glostrup Kommuneskole benævntes herefter Højvangskolen.

De fleste af den nyetablerede skoles lærere kom fra Højvangskolen. 15 lærere søgte forflyttelse til Nordvangskolen. Desuden ansattes Chr. Helmer Sørensen, Ejby Skole, og Gerda Hansen, Hvissinge Skole. Disse to skoler blev nu nedlagt, og deres elever måtte søge til Nordvangskolen. I det hele taget var denne skoles distrikt i 1950 særdeles udtrakt. Elever, som boede helt nede ved jernbanen, måtte vandre ud til Nordvangskolen.

- Kan nogen af jer sige mig, hvad Daniels Venner i den gloende Ovn hed?
- Aa, maa jaj! - den ene hed Hansen.
- Hvordan falder Du dog paa det?
- Jo, for min Fa'r si'r, at naar tre Mennesker er forsamlede, saa hedder alle Tider den ene af dem Hansen.

Fra »Punch« 25/8 1887.

Højvangskolen

Vanskelige påbud

På en skole, hvor så mange dagligt har deres gang, må der selvfølgelig være visse retningslinier; men af og til sker det, at der kommer nogle påbud, som det viser sig vanskeligt at få overholdt.

Det var f. eks. tilfældet i 1950, da man forbød alt tyggegummi på skolen. Endnu i 1950 var tyggegummi ikke en vare, som man blot gik hen og købte. Det meste tyggegummi var privat importeret fra Sverige. Tyggegummi var derfor lidt af et statussymbol. Desværre var det jo sådan, at efter brugen blev »statussymbolet« rester placeret de mest ubejlelige steder. Forbudt blev det; men dermed ikke være sagt, at det også forsvandt fra skolen.

Samme år blev det bestemt, at elever, der var blevet konfirmeret, ikke måtte uddele kager. Kagerne er da også helt forsvundet. De blev i stedet konverteret til flødeboller.

I 1952 blev alt boldspil i gården forbudt. Heller ikke dette påbud var lige let at få overholdt. Det havde sikkert været klogere at finde et hjørne af skolegården, hvor risikoen for ituslåede vinduer var mindst.

I 1954 blev det forbudt at give lærerne gaver ved translokationen (afslutningsfesten med uddeling af eksamensbeviser). Årsagen var, at nogle lærere fik gaver, andre ikke. Her ved den sidste skoledag var der imidlertid mange klasser, der gerne ville give deres lærer et minde. Det blev så ordnet ved en lille privat sammenkomst i klasseværelset inden afslutningen.

50 års jubilæum

Den 19. februar 1952 markeredes skolens 50 års jubilæum ved, at alle elever kom ned i biografen (den nuværende, opført 1946). Her vistes Jørgen Bitschs safarifilm »Tværs gennem Afrika«. Filmen havde i lange tider trukket fulde huse i World Cinema. Herefter fik børnene fri resten af dagen.

Om aftenen afholdtes en festlig sammenkomst i gymnastiksalen med deltagelse af sogneråd, skolekommission og lærere fra alle tre skoler (Højvang, Nordvang og Avedøre). Desuden havde man inviteret gamle elever fra 1902. Af disse var der da også mødt en del frem. Man skal jo erindre, at i 1952 behøvede disse mennesker jo kun at være omkring 60 år gamle.

Til aftenens underholdning bidrog bl. a. en gammel elev Lis Keller Jensen, datter af frisør Jensen ved vandtårnet. Lis Jensen sang en række populære sange.

En lunt smilende J. Fr. Jensen med en klasse fra 1950/51.

Hun havde en god sangstemme. Som skoleelev havde hun været medlem af radioens pigechor. Senere sang hun i en kvartet »Blues Sisters«, der bl.a. flere gange medvirkede i radioens populære udsendelse »Week-end-hytten«. I øvrigt spillede hun også prinsessens rolle i skolekomedien »Svinedrengen« i 1944, en forestilling, hvor også Preben Uglebjerg medvirkede.

Vagtskifte

I 1950'erne var Glostrup skolevæsen i stadig udvikling. I 1956 indviedes en ny skole, Søndervangskolen. Den blev opført på det tidligere gartneri »Nybo«s jorder ved Hovedvejen.

Da Nordvangskolen blev taget i brug i 1950, fik Jørnung titlen stadsskoleinspektør, idet han foruden sin egen skole også skulle forestå det samlede glostrupske skolevæsen. Det blev efterhånden en umulighed at passe begge dele – specielt i en tid, hvor styrelsen var betydeligt mere centraliseret end i vore dage. I 1959 udnævntes Jørnung derfor til skoledirektør. Han måtte nu forlade Skolevej og fik i stedet domicil på Rådhusvej i den hvide villa, der nu anvendes af hjemmeplejen. I 1961 kom der endnu en skole, Vestervangskolen.

Skolelederskift 1959. Jørnung og Kjeldgaard-Olesen.

Det var selvfølgelig spændende, hvem der nu skulle være inspektør på Højvangskolen. Det blev hilst med glæde, at valget faldt på Sv. Kjeldgaard-Olesen. Han havde i en årrække været lærerrådsformand på Højvangskolen, indtil han ansattes som viceinspektør på Nordvangskolen i 1956. Men her blev han altså kun i tre år; så kunne han atter vende tilbage til Højvangskolen.

Week-end

Omkring 1960 blev der indført week-end ordning, foreløbig dog kun i maj-juni og august-september. For at få regnskabet til at gå op måtte man lave en del krumspring. Om fredagen læste man altid lørdagsskemaet, hvad der var en fordel, idet lørdagsskemaet var kortere end fredagsskemaet. For også at klare fredagens skema blev der indført et begreb, der hed rullende fredage; d.v.s. at en uge læste man fredagsskemaet om mandagen, den næste uge om tirsdagen o.s.v. Det var noget indviklet, men det gik faktisk over al forventning.

Efter nogle års forløb blev der indført lørdagsfri hele skoleåret. Dog havde lærerpersonalet pligt til at stå til rådighed fire lørdage i årets løb. Det blev dog i reglen kun til en enkelt pædagogisk dag. Endelig langt om længe blev lørdagsfri fast indordnet i såvel undervisningstid som i lærernes tjenestetid.

Svend Aage Kjeldgaard-Olesen. Skoleleder 1959-1973.

Født den 12. oktober 1905 i Guldbjerg. Dimitteret fra Jelling Seminarium 1926. Herefter i kortere tid vikar i Sønderby Vester. Andenlærer i Lunde 1926-29. Lærer ved Stubbekøbing Skole 1929-43. Ansattes den 1. juli 1943 ved Glostrup Kommuneskole. Virkede i en årrække som lærerrådsformand. Overtog skolens sangkor fra J. P. Bang. 1956-59 viceinspektør ved Nordvangskolen. Skoleinspektør ved Højvangskolen 1959.

Nye viceinspektører

I 1968 kom der nye viceinspektører på skolen. Bang og Larsen, som i mere end en menneskealder havde sat deres præg på skolen, afløstes af Rudolf Nordestgaard og Ulf Kristensen. Nordestgaard var gammel højvangskolemand, idet han var kommet til skolen allerede i 1937. Ulf Kristensen kom fra Nordvangskolen.

Kort tid senere kom der en bestemmelse om, at der fremtidigt kun skulle ansættes én viceinspektør på hver skole; men Højvangskolen fik dog lov til at beholde sine to lige til den sidste dag. Til gengæld fik skolen tildelt færre sekretærtimer. Timerne til administration udregnedes efter et sindrigt pointsystem.

Ånden fra »68«

Røret i »68« kunne også – ganske vist i behersket grad – mærkes i skolen. Der blev oprettet elevråd, der skulle være medbestemmende om skolens ve og vel. At det så rent faktisk var vanskeligt at få elevrådene til at virke efter hensigten er en anden sag. Hen ad vejen fandt elevrådene også deres naturlige rytme.

Det føltes pludselig som et helt utidigt indgreb i den personlige frihed, at eleverne ikke måtte ryge på skolen. Spørgsmålet affødte megen debat, således havde lærer Daugaard Larsen et meget filosofisk og meget langt indlæg i Handelsbladet. Først til allersidst bliver man klar over, at Daugaard ikke går ind for elevernes rygning.

Resultatet af skolekommissionens overvejelser blev dog, at elever, der havde fået forældrenes tilladelse, kunne få udleveret et rygekort på skolen. Dette kort

J. Ankjær Nørgaard (der i Glostrupbogens bind 1 skrev Glostrup skoles historie indtil 1947) ses her med klasse 6B II 1961/62.

skulle så fremvises på forlangende. I dag er det meget få elever, der benytter denne mulighed.

Omtrent samtidigt dukkede skolens indeordning op. Det burde selvfølgelig overlades til den enkelte at bestemme, om man ville være ude eller inde i frikvartererne.

I dag er indeordningen knap så populær rundt om i de forskellige skolebestyrelser. Frisk luft er nu løsenet – både for elever og klasselokaler. Mange steder kæmper man med mug, svamp og dårligt indeklima. En udluftning af klasseværelserne i frikvarteret må absolut betragtes som gavnlige.

Emnedage

Omkring 1970 begyndte man på de såkaldte feature-dage. Ordet blev dog senere afløst af det mere forståelige emnedage. Det første større arrangement, der involverede hele skolen, var RMS-dagen den 18. marts 1971. R.M.S. stod for røg, møg og støj. Klasserne var på besøg bl.a. på det dengang næsten nye Vestforbrænding; men der var også stadig rigeligt at kigge på ved lossepladsen i Ejby

Der var masser af sne den 18. april 1966.

mose. Sunlight besøgte man, fordi virksomheden havde givet anledning til klager over lugtgener. Avedøre Kloakværk var selvfølgelig også med på programmet. Teknisk Forvaltning havde beredvilligt stillet såvel mandskab som udstyr til rådighed således, at eleverne kunne foretage støjmålinger forskellige steder. Da de kom tilbage til skolen, talte de meget sagkyndigt om, hvor mange decibel støjen havde været i naboskel.

Til sidst fik eleverne den mindre interessante opgave at gå rundt i kvarteret omkring skolen og samle efterladt affald op. Man sluttede med at sortere udbyttet efter forskelligt materiale.

I 1972 fokuserede man på dyr – lige fra myg til elefanter. Dagen sluttede med en politihundeopvisning i Solvangsparken.

Senere fulgte selvfølgelig en lang række andre emnedage.

Afsked og velkomst

Til sommerferien 1973 trak skoleinspektør Sv. Kjeldgaard-Olesen sig tilbage. Om aftenen den 21. juni var der arrangeret et afskedselskab på skolen. Bortset fra de to år på Nordvangskolen havde Kjeldgaard været på Højvang siden 1943.

Klasse 5A 1966/67. Klasselærer var J. Ankjær Nørgaard.

Som ny skoleleder – skolens femte og sidste – ansattes Erling Winther, der kom fra en stilling som viceinspektør ved Måløv Skole, der også rummede en centerafdeling for handicappede elever. Dette gav en god baggrundsviden for virket på Højvangskolen, der gennem en lang årrække også fungerede som kommunens specialskole.

Fra Røg-, Møg- og Støjdagen.

Erling Winther. Skoleleder 1973-1991. Født den 10. november 1938. Dimitteret fra Frederiksberg Seminarium 1962. Ansat ved Hendriksholm Skole, Rødovre, hvor han også virkede som erhvervsvejleder - i øvrigt en af landets første. Kom i 1971 til Maaløv Skole som viceinspektør. I 1973 inspektør ved Højvangskolen. 1991-95 inspektør ved Vestervangskolen. Fra 1995 konsulent ved skoleforvaltningen.

Energikrise og juleferie

Krig og krise i Mellemøsten var i efteråret 1973 årsag til en følelig mangel på olie. På dette tidspunkt var dansk energiforsyning næsten 100 % baseret på olie. Der blev iværksat en række foranstaltninger for at spare på energien. Butiksvinduerne måtte ikke være oplyste efter lukketid, gadebelysningen blev stærkt reduceret, og der blev indført bilfrie søndage. Det var et ejendommeligt syn at se normalt stærkt trafikerede veje som Hovedvejen og Ringvejen ligge øde hen.

Men for skoleleverne var der dog et lyspunkt midt i krisen, idet man for at spare på skolebygningernes opvarmning forlængede juleferien til den 7. januar.

Ombygning

Omkring 1970 begyndte man at tale om en ombygning og modernisering af Højvangskolen. Et gældende bygge- og anlægsstop satte dog foreløbig en bom for aktiviteterne; men i 1974 kunne man gå i gang. I stedet for pavillonbygningen fra 1905 skulle der opføres en helt ny fløj.

Den 12. september 1974 havde kommunens indbyggere for sidste gang lejlighed til at bese den for mange minderige pavillonbygning. Samtidigt var tegninger og planer for nybyggeriet udstillet. Den nye fløj skulle rumme bl. a. skolebiblio-

Arkitekt Erik Rasmussen afløste V. K. Jensen som »byens arkitekt«. Han forestod de store ombygnings- og moderniseringsopgaver på såvel Højvangskolen som Nordvangskolen. Endvidere kan det nævnes, at han var arkitekt for det nuværende bibliotek. For menighedsrådet opførte han menighedshuset på Østervej.

tek, børnehaveklasselokale, tumlesal samt skolens kontorer. Desuden var der 6 normalklasseværelser og faciliteter til specialundervisningen.

I ombygningstiden måtte en del af eleverne have deres skolegang i nogle skurvogne, der blev placeret nord for skolen. Da Nordvangskolen senere blev ombygget, arvede denne skole skurvognene.

Den 9. april 1975 var der rejsegilde på den nye fløj. Den blev taget i brug til januar 1976. Arbejdet blev ledet af arkitekt Erik Rasmussen.

Lærerværelse

Lærerværelset havde gennem en meget lang årrække været placeret i tårnbygningen; men særligt besøgt var det kun i det store frikvarter. I de almindelige ti-minutters frikvarterer kunne det dårligt betale sig at gå derover. Mange lærere

Pavillonbygningen under nedrivning 1974.

Nyt og gammelt. Højvangsvejfløjen fra 1933 sammenbygget med den nye østfløj fra 1976. I den nye fløjs kælder var der indrettet skolebibliotek. Her har seminariet nu en velfungerende kantine.

tilbragte frikvarteret ved gangenes vindueskarme. En bestemt gruppe havde dog annekteret det såkaldte »bogrum«, d.v.s. opbevaringsstedet for classesætsamlingen. Bogrummets klientel var fortrinsvis mandlige lærere; men to damer havde dog deres faste plads i sofaen, nemlig fru Kjær og fru Blomster.

Men i 1970 blev der taget et nyt og indbydende lærerværelse i brug. Det var indrettet i Højvangsvejfløjen, og så blev der taget afsked med det kære bogrum.

I tårnbygningen blev der indrettet tandlægeklinik, samt kontorer for skolepsykolog og tale-hørekonsulent.

75-året

I 1977 kunne skolen fejre sit 75-års jubilæum. Der var selvfølgelig en del forskellige elevaktiviteter. Desuden var der arrangeret en udstilling om skolens historie – en udstilling, der blev meget rost af såvel forældre som andre interesserede. Historisk Selskab havde været behjælpelig med at sammensætte en lysbilledserie fra det gamle Glostrup. Til billederne var der indtalt et bånd med forklarende

Man hygger sig på det nye lærerværelse.

tekst. Billedserien blev forevist i en række klasser, hvor eleverne undrede sig over, hvordan der engang havde set ud i Glostrup.

Jubilæet sluttede med en hyggelig aftenfest i østfløjens nyetablerede lokaler. Her var der selvfølgelig alle de obligatoriske sange og taler.

Afsked med Nordestgaard

Pr. 1. oktober 1979 fratrådte viceinspektør Rudolf Nordestgaard efter at have været på skolen i mere end 40 år. Som han sad der på kontoret med sin gode cigar og stenen til at holde styr på vikarregnskaber og andre papirer, havde man efterhånden opfattet ham som en permanent del af Højvangskolen. Men afskedens dag kom, og den blev både hyggelig og festlig.

På grund af sygdom blev hans otium desværre ikke særligt langt.

Som ny viceinspektør udnævntes Søren Post.

Nordestgaards sidste skoledag den 28. september 1979.

Den store emneuge – og den lille emnedag

I 1985 besluttede lærerrådet, at man i marts måned det følgende år ville arrangere en emneuge af den type, der var ret populær blandt landets skoler i midtfirserne. I denne uge skulle de normale klasser brydes op, og arbejdet koncentrerer omkring de musisk-kreative fag. Der blev oprettet forskellige værksteder, f.eks. træværksted, tekstilværksted, helsestudie, skønheds- og frisørsalon, cykelværksted, lysestøberi m. fl. Desuden var der et pressehold med fotografer og en lokalradio, samt ikke at forglemme både café og spisehus. Skolen skulle fungere som en by. Navnet var det lidt besværlige Hykkelykkelejsa – det var en hel spiritusprøve at udtale det.

Alle elever skulle udfærdige en jobansøgning med tre forskellige ønsker. Nogle værksteder var mere populære end andre, så man var nødt til at sortere lidt, således at der ikke var for mange et sted og for få et andet. Inden emneugen kunne løbe af stabelen, skulle der selvfølgelig indkøbes materialer til værkstederne. Disse udgifter blev holdt i et selvstændigt regnskab.

Det var med spænding, at man imødeså emneugens begyndelse; men alt gik programmæssigt; selv om der var enkelte elever, der blev lidt usikre ved, at de daglige faste rammer pludselig var blevet borte.

De »ansatte« på værkstederne fik udbetalt løn fra den lokale bank. Udbetalingen foregik i den specielle Højvangskole-valuta, kaldet smil. For disse smil kun-

Klasse 10A 1982.

ne man gå på indkøb i de øvrige værksteders udsalg. Skulle man have brug for flere smil, end man tjente, kunne der i banken veksles danske kroner til smil. Derimod var det ikke muligt at veksle den modsatte vej. 1 smil var lig 0,50 kr.

For at give forældrene lejlighed til at se aktiviteterne – og i håb om at forbedre emneugens økonomi – var der åbent hus om lørdagen. Til gengæld var den følgende mandag fridag.

Der var et overordentligt stort arbejde forbundet med planlægning og forberedelse til emneugen. Med vore dages regler for lærertjenestetid ville et sådant arrangement næppe være muligt.

Den lille emnedag opstod omtrent samtidigt med emneugen. Det drejede sig om decembers juleudsmykning af klasselokalerne. Man havde bemærket, at der efterhånden gik uforholdsmæssig megen tid med denne aktivitet, og besluttede derfor at koncentrere den på en bestemt jule-klippe-klistre-dag. Hver klasse fik udleveret en pose med materialer, tape og tegnestifter – ellers ville formningslokalet blive totalt ribbet for rødt karton. Værre var det med sakse. Blev de udlånt fra kontoret, havde de en mærkelig evne til at forsvinde sporløst. Stjålet blev de næppe, de blev bare væk. Efter klippe-klistre-dagen måtte der altid foretages ny-indkøb af sakse.

Var der en tanke?

Den 28. januar 1986 indsendte Højvangskolens lærerråd en ansøgning til kommunen vedrørende en ombygning af skolekøkkenet, der på dette tidspunkt var meget nedslidt og forældet.

Sagen må være blevet godt og grundigt arkiveret på Solvej 5, idet der gik mere end et år, inden man fik noget svar. Den 1. april 1987 skriver skole- og fritidsudvalget, at man vil udsætte sagen til nærmere drøftelse, når der forelå et resultat fra det nedsatte udvalg vedrørende skolevæsenets fremtid. Dette udvalg, der ikke må forveksles med det senere omtalte skolerapportudvalg, var nedsat bl. a. på initiativ af fælleslærerrådet.

Lidt overrasket svarede lærerrådet, at man ikke kunne se nogen sammenhæng mellem skolekøkkenets tilstand og skolevæsenets fremtid. Men når man ved, hvad der senere skete, strejfer det uvilkårligt: Var der allerede dengang nogen, som havde en tanke?

En ny lærergeneration. De gammelkendte ansigter fra 1940'erne er forsvundet. Foto 1985.

Stor ældre rødstensvilla i Solvangskvarteret sælges. Indeh. bl.a. konferencerum, bibliotek, store opholdsstuer og gæsteværelser, samt billardstue og studierum m.m. Desuden er den forskudte gård, belagt med brosten. Yderligere oplysninger på **tlf. (02) 96 08 08.**

En spøg, der til sidst gik i opfyldelse. 10.-klasseeleverne havde sat Højvangskolen til salg i maj 1986. Annonce i Folkebladet.

Skolefodbold 1988

De fleste af landets skoler deltager i Ekstrabladets skolefodboldturnering, der har kørt hvert år siden 1961. Mange skoler bliver ret hurtigt kæmpet ud; men når man kommer frem til kvartfinale, semifinaler, for slet ikke at tale om den afsluttende kamp, så stiger spændingen betragteligt. Så langt nåede Højvangskolen i 1988. Den afgørende kamp mod Hedegårdsskolen i Ballerup fandt sted den 17. november i Idrætsparken i overværelse af ca. 3.000 tilskuere – selvfølgelig først og fremmest elever fra de to skoler. Kampen endte 3 – 1 til Højvangskolen. Når man hører, at der fra starten deltog ikke færre end 581 skoler, sætter det jo sejren i et flot perspektiv.

Efter sejren blev holdet modtaget på rådhuset, hvor borgmester Gunner Larsen overrakte hver enkelt deltager en erindringsnål fra kommunen.

- I hører dårligt, drenge! I skal vaske jeres ører, men kun det ene, for ellers går alt det, jeg siger, ind ad det ene øre og ud af det andet.

Fra Albert Engström: Hjærtedam og Svartepeter. Stockholm 1943.

Det vindende hold fra Ekstrabladets fodboldturnering 1988.

Børnene i Vestskoven

Umiddelbart før sommerferien 1990 havde eleverne fra 2. klasserne en spændende oplevelse. De skulle leve i jernalderen. Et velvalgt sted til dette var Vestskoven. Forinden havde de været en tur til Forsøgscentret i Lejre for at få en fornemmelse af, hvad det drejede sig om. Herefter drog man ud i Vestskoven, hvor der blev bygget en primitiv lejr i skovbrynet. Hovedtemaet var arbejde med tekstiler. Uld blev kartet og spundet. Garnet blev farvet med naturfarver.

Som afslutning overnattede man tre dage i huler eller telte. Madpakkerne blev suppleret med plankesild, stegte æbler og udhulede kartofler.

Den sidste aften var forældrene inviteret til festmiddag, hvortil der medgik 25 kyllinger og en mængde kartofler tilberedt over bålet.

Truende skyer

Omkring slutningen af 1980'erne begyndte man på Glostrup rådhus at undre sig over, at udgifterne pr. elev i Glostrup altid lå helt i top, når man så den årlige statistik for kommuner i Københavns Amt. Hvorfor var Glostrup skolevæsen så dyrt?

På kommunalbestyrelsesmødet den 14. marts 1990 vedtog man at nedsætte en arbejdsgruppe, hvis oplæg lød således:

»Med henblik på at reducere kommunens driftsudgifter på skoleområdet nedsættes en arbejdsgruppe, der skal komme med forslag, der kan bringe kommunens udgifter på området ned på et niveau, der svarer til de kommuner, som kommunen kan sammenligne sig med«.

Arbejdsgruppen skulle bl. a. omfatte et medlem fra skolelederne. Med det opstillede kommissorium var posten ikke særligt tiltrækkende; men til sidst indvilligede skoleinspektør Kjeld Strandberg, Nordvangskolen, i at indtræde i arbejdsgruppen.

Også den lokale lærerforeningsformand Ernst Øxner blev medlem. Han mente, at det var bedre at følge udviklingen indefra, end at stå helt uden indflydelse. For Øxner var det også af betydning, at der blev midler til det kommende pædagogiske udviklingsarbejde, bl. a. hele den omfattende indskolingsordning. Senere undgik han ikke en voldsom kritik, specielt fra lærer Søren Skaarup, Højvangskolen.

Foruden de to nævnte bestod arbejdsgruppen af:

kommunaldirektør Kurt Hollmann

skoledirektør Verner Halmø

ekspeditionssekretær Gunna Nielsen (skoleforvaltningen)

fuldmægtig Hanne Stenager (skoleforvaltningen)

økonomichef Bente Messerschmidt

samt to repræsentanter for Kommunernes Landsforening.

I sin omfangsrige rapport pegede udvalget på en lang række forskellige forhold; men det væsentlige lå i klassedannelsen og det deraf følgende lærertimeforbrug. Skoledistrikterne bevirkede, at mange klasser var alt for små, og udvalget kom til den konklusion, at én af kommunens skoler måtte nedlægges. I rapporten stod der intet om, at det skulle være Højvangskolen; men alle var jo nok klar over, at det var den skole, som det ville komme til at gå ud over.

Glostrups indbyggertal havde ikke ændret sig væsentligt siden afståelsen af Avedøre i 1974; men der var sket en forskydning. Der blev stadig færre indbyggere i det centrale Glostrup, hvorimod det var voksende i Hvinginge, hvor Glostrup Boligselskab siden 1970 havde foretaget en langsom, men sikker udbygning. Desuden var der udstykket en del parcelhusgrunde. Eleverne fra Højvang-

skolen kunne fordeles på naboskolerne Vestervangskolen og Søndervangskolen, uden at disse skolars elevtal blev alarmerende høje.

Kort før skolerapportudvalget afsluttede sit arbejde, fik det fra kommunalbestyrelsesmedlem Mario See (CD) tilsendt et forslag om at nedlægge Højvangskolen og indrette administration på skolen. En rådhusudvidelse havde længe været på tale; men økonomien tillod ikke et sådant byggeri. Forslaget kom i Folkebladet og affødte skarpe reaktioner fra såvel lærere som skolebestyrelse på Højvangskolen.

Men selvfølgelig havde arbejdsgruppen vedrørende skolevæsenets økonomi intet som helst at gøre med en rådhusudvidelse – hverken på Højvangskolen eller andre steder.

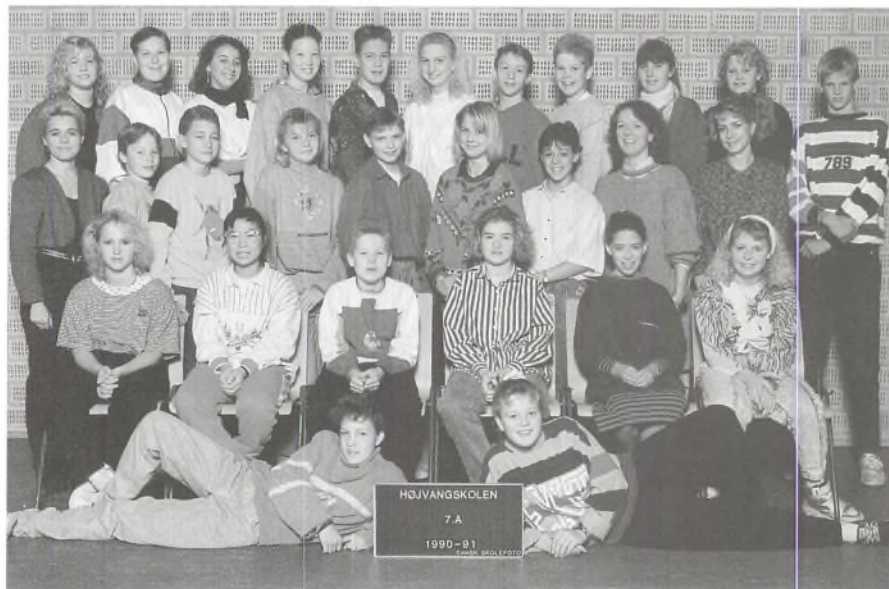
Lynet slår ned

På et ekstraordinært informationsmøde den 10. august 1990 blev kommunalbestyrelsen orienteret om skolerapporten. Nogen beslutning blev der ikke taget på dette møde; men der var næppe nogen tvivl om, hvor det bar hen, og det kom da også ganske rigtigt. Den 14. november 1990 vedtog kommunalbestyrelsen ved 1. behandling med 12 stemmer for og 5 imod at nedlægge skolen. Imod stemte Jørgen Alfatsen og Arne Christensen (SF), Bjerregaard-Madsen (Z) samt Søren Enemark (S) og Ursula Olsen (C). Ursula Olsen ville nok nedlægge en skole; men ikke Højvangskolen.

Som det praktisk talt altid er tilfældet ved skolenedlæggelser, fremkaldte beslutningen en meget følelsesladet debat. Rent formelt kræver en skolenedlæggelse, at sagen bliver sendt ud til høring, og i den kommende tid skortede det da heller ikke på indsigelser. Fra skolebestyrelsen, forældreforeningen, pædagogisk råd (lærerne) samt en del privatpersoner. Skolebestyrelse og forældreforening førte en kraftig kampagne for at bevare skolen. Der var indlæg i den lokale presse, der var annoncer, og der blev fremstillet en række bagrudestreamers med opfordring til at bevare Højvangskolen »for børnenes og Glostrups skyld«.

En sådan kampagne var selvfølgelig forholdsvis dyr. Til at klare økonomien havde skolebestyrelsen og forældreforeningen fået bevilget et lån på 2 × 40.000 kr. fra Højvangskolens fond. De fleste skoler har et sådant fond, opbygget på overskud fra skolekomedier og andre aktiviteter. Som hovedformål har et sådant fond at virke til gavn for skolen og dens elever. Man havde næppe nogensinde forestillet sig den situation, som man nu stod i; men man kan jo ikke benægte, at man var i overensstemmelse med fondets formål.

Den 27. februar 1991 vedtog kommunalbestyrelsen ved 2. behandling at nedlægge Højvangskolen.

Klasse 7A 1990/91.

Som et sidste, næsten fortvivlet, forsøg på at redde skolen forsøgte en gruppe omkring forældreforeningen at etablere en privatskole. En sådan kræver for det første et solidt elevunderlag og for det andet en stærk økonomi; men ingen af disse to betingelser var til stede.

Nedtælling

Allerede den 1. marts 1991 forsvandt skolens inspektør Erling Winther, idet han blev overflyttet til Vestervangskolen. Efter at den hidtidige skoleinspektør Verner Halmø var blevet udnævnt til skoledirektør, havde denne skole ingen inspektør haft. Indsættelsen af Winther formede sig festligt, idet han skulle være den ædle ridder, der kom den betrængte skole til hjælp. En hest blev fremskaffet, og så gik turen op ad Skolevej; men da Winther absolut ikke var rytter, blev selve ridturen meget kort. Men Winther kom da til Vestervangskolen, og viceinspektør Søren Post blev konstitueret som skoleinspektør på Højvangskolen i dennes sidste måneder.

Foruden den daglige ledelse måtte Søren Post tage sig af det mindre behagelige job med at fordele Højvangskolens elever til henholdsvis Søndervangskolen og Vestervangskolen. Hvor det var muligt, flyttede man hele klasser. Elever og lærere fik lejlighed til at besøge den modtagende skole.

Den sidste måned

Juni 1991 kom til at stå i afviklingens tegn. Fredag den 7. juni arrangeredes en stor afskedsfest fra kl. 17 til kl. 24. Om eftermiddagen var der underholdning for de yngste elever, bl. a. tryllekunstneren Tom Trix. Børnene kunne også more sig på det såkaldte »hoppedyr«. Fra kl. 18 til kl. 21 var der kæmpegrill i en overdækket del af gården. Skolen bød på flútes og salat; men kød måtte man selv medbringe. Drikkevarer kunne købes.

Om aftenen var der asfaltbal til tonerne af et 7 mands band »Gun-4-Ever«. – Et meget passende navn til dagens anledning.

Kl. 24 sluttede det vellykkede arrangement, der havde været begunstiget af godt vejr, med et stort festfyrværkeri.

En uge efter, fredag den 14. juni, var stemningen anderledes. Det var den sidste ordinære skoledag, selv om sommerferien formelt først begyndte den 21. Den 14. juni samledes eleverne omkring skolens flagstang for at lytte til nogle afskedsord fra Søren Post. Efter en fællessang blev flaget langsomt strøget, hvorefter skoleklokken ringede ud for sidste gang. Alle lærere tog herefter opstilling ved skoleporten for at tage afsked med eleverne.

Fællessangen var måske ikke det store digterværk; men den var oprigtig og velment. Den lød således:

Afsked med Højvangskolen

Melodi: Jeg en gård mig bygge vil...

*Man har altid råbt hurra
på den sidste skoledag,
glædet sig til mange uger
væk fra grimme skolestuer,
skov og strand – en liggestol,
ferie i sommersol.*

*Lidt vemodigt nu i år,
når vi her ved flaget står.
Alle føler vist det samme:
tænk at dette skulle ramme
Højvangskolen – kære ven,
vi skal ikke ses igen.*

*Skilles ad er meget svært,
for vi har jo altid lært,
det er godt at holde sammen,
og så sandt som ja og amen,
vennerne og læreren
ser man efter ferien.*

*Anderledes når vi går
bort fra skolen her i år.
Vi bli'r Højvangskolens sidste,
mange bånd i dag vil bryde.
Højvangskolen var nu god,
med et suk vi den forlod.*

*Men vi skal jo dog se frem
– her blev man jo lærenem –
glem den gamle fanatisme,
det er sundt med optimisme,
man bli'r gladere derved
for det nye arbejdssted.*

Der pakkes sammen

Når man holdt afslutning allerede den 14. juni, var det, fordi man skulle anvende den sidste uge til at pakke sammen. Når alt blev pakket ned, var der selvfølgelig ikke mulighed for normal undervisning; dog blev der tilbudt en pasningsordning, hvis der var elever, der havde behov derfor. Det var der; men det drejede sig kun om tre.

Først når man begynder at pakke sammen, opdager man, hvor mange ting der egentlig er på en skole. Det var et stort og besværligt arbejde. Man ansøgte da og-

Det sidste lærerbillede fra Højvangskolen 1990/91.

Læseren vil sikkert forstå, at vi af pladshensyn normalt ikke har kunnet nævne navnene på alle de lærere og elever, der har figureret på billederne i denne bog, men i den vemodige afskedstimer gør vi nu en undtagelse og nævner navnene på Højvangskolens sidste medarbejdere (alle fra venstre til højre).

Øverste række: Carsten Hansen, Jens Peder Høeberg, Mogens Nielung, Peter Carlsen, Peter Sørensens, Steffen Kristiansen, Lars Gerner, Kurt Jeppesen, Iwan Breum, Søren Skaarup, Jens Ingemann Pedersen, Jan Fyenbo, Paul Hansen og Elisabeth Leth-Nissen.

2. række: Charlotte Jensen, Torben Wisbom, Laurids Hopp, Jan Okdahl, Flemming Melchiorsen, Lars Rosenber, Michael Nielsen, Jorunn Nøddebo, Gurli Hartmann, Flemming Hartmann, Hanne Friis, Hanne Andersen og Preben Nielsen.

3. række: Gert Nielsen, Vibeke Strømgaard, Lone Opstrup, Susanne Andersen, Helle Rosenberg, Bente Tunlev, Lise Niehues, Pia Jeppesen, Anna-Marie Wiebrand, Inger Fog og Brigitte Dechow.

4. række: Anette Kvist, Anne-Marie Olsen, Majbritt Hansen, Sandra Hansen, Lene Jensen, Judy Jacobsen, Ole Østergaard, Eva Sandberg, Karin Solgaard, Melitta Lyng Jensen og Ole Andersen.

Nederste række: Jette Schustin, Birgit Henriksen, Søren Post, Erling Winther, Gudrun Gade, Anna Marie Halkjær, Ulf Kristensen og Ib Mervald.

så om, at der måtte ydes lærerne et ulempe- og smudstillæg hentet fra den dengang eksisterende folkeskolepulje. Det blev bevilget, og hver lærer fik udbetalt et beløb beregnet efter et sindrigt pointsystem. I gennemsnit beløb det sig til ca. 800 kr. pr. lærer.

Skolebiblioteket havde man først tænkt sig at sætte til salg samlet; men det blev opgivet, da kommunens øvrige skoler havde interesse i bøgerne. Specielt var Skovvangskolen meget interesseret i småbørnsbøgerne.

Da lærerne samledes for sidste gang fredag den 21. juni, var der meget tomt på skolen. Den skole, der havde været hovedstammen i Glostrup skolevæsens historie gennem 89 år, var ophørt med at eksistere.

De henrivende skolebørn Hans og Trine fra Poul Martin Møllers »Scener i Rosenborg Slotshave« ses her i Frants Henningsens streg.

De skrå brædder

Men der er endnu et kapitel at fortælle om skolens historie, nemlig om skolekomedierne.

Så længe der har været skoler, har der sikkert også været skolekomedier. I Glostrup havde man selvfølgelig også indimellem dyrket dramatikken; men det havde været i de enkelte klasser, ikke som et stort samlet arrangement for hele skolen. Det var netop dette, som den nye overlærer Jens Jørnung foreslog kort efter sin tiltræden i august 1941. Forslaget blev vedtaget af lærerrådet, hvorefter man gik i gang med det krævende forarbejde.

Restaurant »Siesta«. I 1933 blev den tidligere Villa »Siesta« omdannet til restaurant, og samtidig blev der tilføjet en stor sal. I 1930'erne og 40'erne var »Siesta« et kulturcentrum. Utallige er de mange forskelligartede arrangementer, som har fundet sted her, lige fra sygekassens repræsentantskabsmøder til Ella Koefoeds danseskole.

Sal og scene var efter den tids forhold velfungerende. Skolekomedierne havde her de bedste tænkelige rammer.

Fra den første skolekomedie, »Julebudskabet« 1941. Skuespillere og sangkor.

Guldalderen

De første fem-seks skolekomedier står i et særligt skær. Det var noget nyt og spændende; det var noget lyst og festligt midt i besættelsestid og mørklægning. Det er derfor ikke helt forkert at benævne denne periode for skolekomediernes guldalder.

Den 8., 9. og 10. december 1941 vistes for første gang resultatet af anstrengelserne i Restaurant »Siesta«s store sal. Der var fulde huse hver aften. Sang, musik og drama vekslede og indgik i en naturlig helhed. Skolens sangkor blev ledet af J. P. Bang. Musikken blev fremført af et til lejligheden oprettet lærerorkester. Den dramatiske del var to helt forskellige stykker, dels Hostrups »Intrigerne« og dels Oskar Schlichtkrulls »Julebudskabet« med musik af Finn Høffding. Begge de to herrer var inviteret til at overvære forestillingen og havde bagefter meget rosende ord om den. Stykkets dekorationer var fremstillet af tegneren Stig Aagesen.

I 1942 indledte man med jazzoratoriet »Livet er en drøm« under ledelse af Høyer-Christensen. Eleverne havde allerede søndagen før optrådt med det i Ti-volis koncertsal, hvor det havde gjort stor lykke. Herefter fulgte Gustav Wieds

Efter »Julebudskabet« opførte 3. mellem Hostrups »Intrigerne«.

»Skærmysler«. Til sidst vistes eventyrkomedien »Fra Nisseland«. Man havde haft nogen vanskelighed ved at finde den elev, der kunne udfylde rollen som nissekonge. Til sidst standsede man op ved den 11-årige Preben Uglebjerg. Det skulle vise sig at være det rette valg. »Fra Nisseland« blev den helt store succes.

Det var en given sag, at Preben Uglebjerg også skulle medvirke i næste års skolekomedie (1943). Her spillede han på fremragende vis tjeneren i lystspillet »Abe-katten«.

1944 er det helt store år i skolekomediernes klassiske historie. I dette år havde man samlet sig om et bestemt emne: »En H. C. Andersen Aften«. Forestillingen blev instrueret af G. Markvard, der med enkelte afbrydelser fortsatte som instruktør, lige til den sidste komedie var gået over brædderne. I mange år blev han assisteret af H. Hessilt. Ledelsen af sangkoret var nu overgået til Sv. Kjeldgaard-Olesen.

Preben Uglebjerg (1931-68) er en af de store entertainere i dansk teaterhistorie. Han debuterede i 1942 på Restaurant »Siesta« i Glostrup Kommuneskoles komedie »Fra Nisseland« og var også med de følgende par år. Allerede i 1946 fik han på det professionelle plan en eklatant succes på Alléscenen ved sin udførelse af titelrollen i det amerikanske skuespil »Drengen Fritz«. Billedet viser ham i denne rolle. Senere turnerede forestillingen i provinsen, og den 15. februar 1947 opførtes den under stort bifald på Restaurant »Siesta«. Preben Uglebjerg må have følt sig i den syvende himmel ved at optræde i sin glansrolle på den scene, hvor han få år tidligere havde høstet sine første laurbær i en skolekomedie.

»Fra Nisseland« 1942. Preben Uglebjerg som nissekonge.

Højdepunktet i årets forestilling var »Svinedrengen«, hvor Preben Uglebjerg ydede en helt formidabel præstation som kejseren. Specielt hans fremførelse af »Kejsersangen« vakte et bragende bifald. Den 2. januar 1945 bragte »Billedbladet« 8 billeder fra skolekomedien.

Sangkoret 1944 under ledelse af Kjeldgaard-Olesen. Nummer to fra venstre i bageste række er den bogs forfatter, Ejvind Tofte.

Fra H. C. Andersen-aftenen 1944. Markvard som instruktør for »Svinedrengen«. Prinsessen fremstilles af Lis Jensen, kejseren af Preben Uglebjerg. I baggrunden to hofdamer. Nærmest Preben Uglebjerg ses Birgit Schultz.

Regissør og scenemester: R. Nordestgaard og E. Onsberg. 1944.

Pianisten, Erik Thomsen.

Et par af musikerne, J. P. Bang og Kr. Lamberg.

*Det dramatiske øjeblik, hvor kejseren ser prinsessen kysse den mildest talt usøignede svi-
nedreng.*

I traditionens spor

Skolekomedierne var nu blevet indarbejdet som et fast led i skoleårets gang. Der blev lagt et meget stort arbejde i forberedelsen – både af elever og lærere. Selvfølgelig var man nogle år heldigere end andre; men takket være den nøje planlægning og solide forberedelse gik det aldrig helt galt. Repertoiret var vidtspændende – eventyr og folkekomedier, operette og opera. Flere gange kunne man i øvrigt glæde sig over, at radioen optog uddrag af forestillingerne til udsendelse i børnetimen.

Skolens elever blev indtil 1950 inviteret til gratis at overvære forestillingen; men efter at Nordvangskolen var taget i brug samme år, var den betalende forældre-kreds omkring Højvangskolen blevet mindre. For at få budgettet til at balancere måtte man nu opkræve 50 øre for en elevadgangsbillet.

Arrangørerne af skolefesten »Det danske Sprog« 1945: Svenningsen, Markvard, Kjeldgaard-Olesen, Nordestgaard og Onsberg.

»Klods-Hans« 1945.

»En Skærsommernatsdrøm« 1954.

Efterklang

I 1958 afholdtes den sidste skolefest på Restaurant »Siesta«. Udgifterne til leje af salen var steget så meget, at det økonomisk set var umuligt at fortsætte. En epoke var til ende.

Man opgav dog ikke de årlige skolekomedier; men forsøgte nu i stedet at opføre dem i skolens gymnastiksal. Gymnastiksalen var imidlertid slet ikke egnet til dette formål. Trods ihærdige læreres anstrengelser med at lave scene og fortæppe kom salen dog aldrig til at virke efter hensigten. Trods manglerne så man dog også her mange gode præstationer; men skolekomediernes tid var ved at rinde ud. Den sidste opførtes i 1973. Det var »Jul i Glostrup« - frit efter »Nøddebo Præstegård«. Handlingen var henlagt til 1873, og det var pastor Stub, der som den venlige præstemand modtog de tre studenter.

Vanskelighederne omkring skolekomediernes fortsatte eksistens havde forskellige årsager. Interessen for at medvirke var dalende, og samtidigt blev det stadig vanskeligere at samle de medvirkende sammen til prøver, der jo i reglen foregik efter skoletid. Mange elever havde efterhånden et eftermiddagsjob. Også udbuddet af fritidsaktiviteter var vokset. I skolens undervisning indgik mange nye kreative aktiviteter, der ligesom stillede de ældre i skyggen.

Da lærer Markvard, som gennem en meget lang årrække havde været skolekomediernes primus motor, forlod skolen i 1974, var det ligesom et naturligt

»Et Eventyr i Rosenborg Have« 1967.

punktum for skolekomediernes æra. De havde haft deres store betydning, og mangfoldige gamle elever mindes med glæde, dengang de var med i skolekomedien.

Fremstillingen bygger på en meget udførlig afhandling udarbejdet af lærer Markvard. Hver eneste forestilling fra 1941 til 1973 er omtalt her. Afhandlingen befinder sig på Lokalhistorisk Arkiv, hvor den er tilgængelig for eventuelt interesserede.

Da Højvangskolen blev til Højvangseminariet

af Carl-Jørgen Bindslev og Peter Mikkelsen

Lidt forhistorie

I slutningen af 80'erne blev der sat et reformarbejde i gang, der skulle ændre de tre pædagoguddannelser. Vi var som rektorer for henholdsvis Albertslund Børnehaveseminarium og Seminariet på Amager dybt involveret i dette arbejde. Grundlaget for reformen var, at de tre uddannelser skulle slås sammen til een uddannelse. Samtidig var ønsket, at uddannelsesstederne – seminarierne – skulle være mere aktive i forhold til lokalområdet ved at indgå i forsøgs- og udviklingsarbejde, tilbyde efteruddannelse til pædagogerne og evt. på længere sigt opbygge egentlige videreuddannelser.

Både Albertslund Børnehaveseminarium og Seminariet på Amager var meget små seminarier. Vi havde begge gjort de samme overvejelser om, at seminarierne måtte blive større, hvis de opgaver, der blev affødt af uddannelsesreformen, skulle kunne klares tilfredsstillende. Dette blev diskuteret i seminariernes bestyrelser, og der opstod hurtigt en interesse for at finde muligheder for at ændre seminariets størrelse og for at finde mere egnede og centralt beliggende lokaler.

Da vi erfarede, at to velbeliggende skoler – en i Albertslund og Højvangskolen i Glostrup – var under nedlæggelse, besluttede bestyrelserne at undersøge mulighederne for at skabe et seminarium et af de to steder.

Albertslund eller Glostrup?

Vi optog forhandlinger med såvel Albertslund som Glostrup kommuner om at leje os ind i en af de nedlagte skoler. Det viste sig, at begge kommuner var interesserede i at have et seminarium liggende. Glostrup Kommune gav klart udtryk for, at man så det som en fordel, at der vedblev at være kulturel aktivitet midt i byen, når nu skolen skulle nedlægges. Og Albertslund udtrykte stor interesse for at seminariet forblev i kommunen.

Bygningerne var meget forskellige. Højvangskolen var en forholdsvis traditionel kommuneskole i flere etager med lange gange med ret små klasselokaler. Vi anså bygningerne for at være meget gedigne og i god stand. Samtidig fandt vi, at beliggenheden tæt ved centrum og ved S-tog og mange buslinier var ideel. Skolen i Albertslund var et mere moderne skolebyggeri i et plan og med megen

lys og luft omkring. Klasseværelserne var gennemsnitligt væsentligt større. Men selve bygningens kvalitet var til gengæld ringere, og der skulle en større ombygning til, for at bygningen kunne rumme et moderne seminarium.

Efter en række forhandlinger med begge kommuner måtte vi konkludere, at Højvangskolen gav os de fleste fordele, især fordi der ikke kunne findes midler til en tilstrækkelig omfattende ombygning af skolen i Albertslund.

Ombygningen af Højvangskolen

Nu kunne vi så endelig gå igang med at realisere planen om opbygning af det nye seminarium på Højvangskolen. Første skridt var at få undervisningsministeriet til at godkende planen og de medfølgende omkostninger. Her var der ingen problemer – den plan de to seminarier havde udarbejdet i fællesskab blev på et møde i undervisningsministeriet i juni 1991 fulgt til punkt og prikke.

Det næste skridt var at få bygget skolen om, så den i højere grad egnede sig til at huse et uddannelsessted for voksne mennesker. Der blev lavet et projekt, som blev godkendt af Glostrup Kommune, der som ejer stod for ombygningen. De største led i projektet var

- opbygning af en kantine til 4–500 studerende og medarbejdere. Kantinen skulle ligge i kælderetagen, hvor der før var bibliotek og musiklokale
- indretning af bygningen, så den var handicapvenlig. Etablering af en elevator og af handicaptolletter på alle etager
- indretning af foredrags/teatersal i den store gymnastiksal
- indretning af værksteder og musiklokaler

Projektet blev udarbejdet i løbet af sommeren og efteråret 1991, og ombygningen gik herefter igang. Planen var, at seminariet skulle være indflytningsklart i løbet af februar 1992.

Det imponerende var, at det – næsten – lykkedes. Da flyttevogne kom med inventaret fra de to seminarier, manglede malerne og enkelte håndværkere ca. en uges arbejde. Det gav os nogle store problemer, som dog blev klaret forholdsvis hurtigt.

Højdepunktet i ombygningen var, da elevatortårnet skulle sættes på plads. Elevatoren skulle placeres i stedet for det ene trappeforløb ved hovedindgangen. Trapperne var hugget væk, og der blev lavet et stort hul i taget. Elevatortårnet kom på en stor blokvogn, en kæmpekran løftede det op over taget og sænkede det med millimeters nøjagtighed ned gennem hullet. Sikke et syn, da hele elevatortårnet hang i sin fulde længde oppe over bygningernes tag. Desværre blev tårnet sat lidt for hårdt ned på sit fundament. Den nederste rude blev knust – og alle de øvrige ruder i hele tårnet sank ganske langsomt. Det tog to dage at få dem på plads.

Den 10. april 1992 blev seminariet officielt indviet – efter et overordentligt travlt og spændende år.

Højvangseminariet i Glostrup

Da de to seminariers bestyrelser lavede vedtægter for det nye seminarium, besluttede man, at seminariets navn skulle være

HØJVANGSEMINARIET PÆDAGOGISK UDDANNELSESCENTER

for at markere, at man ønskede, at seminariet udviklede sig til et center for den pædagogiske udvikling i lokalområdet. Samtidigt ønskede man også, at seminariet skulle kunne give en række kulturtilbud – ikke blot til skoler og daginstitutioner i området, men også til befolkningen i Glostrup.

Nu efter ca. halvandet år må vi erkende, at vi ikke helt har levet op til bestyrelsens målsætning. Det er en stor mundfuld at lægge to organisationer sammen, samtidig med at der bliver indført en helt ny uddannelse. Oven i det hele påtog seminariet sig at være moderseminarium for en lille afdeling, der blev oprettet på Bornholm.

Men noget er der sket.

Vi har oprettet en billedskole for skolebørn – en skole, som vi håber kan blive permanent i et samarbejde med Glostrup Kommune.

Vi har lavet en kunstudstilling, hvor »månedens kunstner« udstiller, og hvor lokalbefolkningen er velkommen.

Vi har flere gange haft børn fra byens daginstitutioner til at overvære teaterforestillinger.

Vi huser den lokale pædagogfagforenings månedlige debatmøder.

Og vi er langsomt ved at opbygge et gedigent samarbejde med institutioner og forvaltninger om efteruddannelse af pædagoger.

Alt sammen små skridt på vejen til at realisere vores visioner for Højvangseminariet:

- at kunne uddanne gode pædagoger til at tage sig af små og store børn, unge, voksne, »normale« og handicappede i Københavns vestegn.
- at være uddannelsescenter på det pædagogiske område ved at tilbyde relevante og højt kvalificerede efteruddannelseskurser, ved at indgå i den pædagogiske udvikling i skoler, dag- og døgninstitutioner og ved at opbygge en kompetencegivende videreuddannelse for pædagoger.
- at kunne indgå i forskning, forsøg og udviklingsprojekter og i den forbindelse opbygge et dokumentations- og informationscenter om menneskers vilkår på Vestegnen.
- at udgøre et internationalt uddannelsesmiljø på det pædagogiske område. Seminariet indgår nu i 4 forskellige europæiske netværk og har en række kontakter til lande udenfor Europa.
- at være et levende hus i Glostrups centrum, hvor der foregår en masse, som er spændende ikke blot for studerende og pædagoger, men også for den lokale befolkning: musik, teater, debat, foredrag, udstillinger.

Vi ved, at det var en stor sorg for børn, forældre og lærere, da Højvangskolen blev nedlagt, og at der var megen debat, da Glostrups ældste og mest centralt beliggende skole blev nedlagt.

Vi håber på, og vil arbejde for, at borgerne i Glostrup vil opleve, at de gamle skolebygninger bliver benyttet på en måde, der er til gavn for byen og dens borgere.

Efterskrift

En enkelt kommunal institution holdt dog ud endnu nogle år efter, at Højvangskolen var blevet omdannet til seminarium – nemlig Musikskolen, der havde til huse i tårnbygningen.

Hidtil havde seminariet lejet bygningerne; men i 1995 købte seminariet den gamle skole af Glostrup Kommune. Da seminariet også har brug for tårnbygningen, må Musikskolen flytte, sandsynligvis til Fritidscenteret.

»I syngestimen«. Træsnit efter maleri af Hedwig Grossmann. Fra »Illustreret Familie-Journal« 21/6 1885.

Kilder

Trykte kilder:

Dansk Biografisk Leksikon. 2 udg. Bd. 23. 1942.

Funch, Egon:

Et blad på Vestegnen (Folkebladet). 1986.

De tunge dage. Besættelsen i Glostrup. 1981.

Nørgaard, J. Ankjær:

Glostrup skole. Glostrupbogen 1. 1948-52.

Glostrup private Realskole. Glostrupbogen 1. 1948-52.

Weilbachs Kunstnerleksikon. Bd. 3. 1952.

Arkivmaterialer fra:

Bygningsinspektoratet. Teknisk Forvaltning.

Embedsbog for Glostrup Skole. Lokalhistorisk Arkiv.

Glostrup Skolekommissions forhandlingsprotokol. 1842-1915.

Landsarkivet.

Glostrup Kommunes arkiv. Rådhuset.

Lærerrådsprotokollen. 1919-1991. Lokalhistorisk Arkiv.

Sognerådets/Kommunalbestyrelsens protokoller. Rådhuset.

Realregisteret til skøde- og panteprotokoller.

Landsarkivet.

Glostrup Kommuneskoles/Højvangskolens udklipsbog 1-3. 1940-1991.

Med artikler fra følgende aviser og blade:

Berlingske Aftenavis.

Berlingske Tidende.

Billedbladet.

B.T.

Ekstrabladet.

Folkebladet.

Folkeskolen.

Glostrupbladet.

Handelsbladet.

Land og Folk.

Politiken.

Roskilde Dagblad.

Roskilde Tidende.

Socialdemokraten.

Desuden artikler fra:

Københavns Amtsavis.

Landet.

»Livet er ingen Leg«. Træsnit efter maleri af M. Wunsch. Fra »Illustreret Familie-Journal« 20/8 1893.

Register

- Afholdshjemmet 21
Albertslund Børnehaveseminarium 101
Alfatsen, Jørgen, lærer 85
Andersen, H. C., digter 92, 95
Andersen, Hanne, lærer 88
Andersen, J., socialinspektør 57
Andersen, Ole, lærer 88
Andersen, Susanne, lærer 88
»Arnen«, villa 19
Astrup, vakancelærer 35
Avedøre Kloakværk 73
- Ballerup 56, 82
Bang, J. P., viceinspektør 50, 56, 59, 71, 91, 96
Bauhaus 46
Bergsøe, Paul, & Søn, metalværk 46
Berntsen, Johan, lærer 7f
Berthelsen, Mathilde, lærer 39
Billedbladet 94
Bitsch, Jørgen, forfatter 68
Bjerregaard-Madsen, Ove, salgskonsulent 85
Blomster, Ellen, lærer 77
Bornholm 103
Brandkorpset 58
Breum, Iwan, lærer 88
Brøndby 8, 56
Brøndbyvester Seminarium 9
Brøndbyvestervej 27
Bøgevej 59
- Carlsen, Peter, lærer 88
Christensen, Arne, stud.adm.pol. 85
Christensen, Olaf, murermester 14
Christiansen, Anders, gårdejer, sognerådsformand 13, 16, 18f
Christoffersen, Niels, lærer 8
Civilforsvarets korpsværksted 46
- Dagmarhus 61
Danners Stiftelse, Grevinde 30
Darling, Sophus O., lærer 23f
Dechow, Brigitte, lærer 88
DKB (Danske Kvinders Beredskab) 57
- Egevej 38, 45, 59
Ejby Mose 72
Ejby Skole 9f, 67
Ejbytoften 10
Ekstrabladet 82f
Elm, Eyvind Larsen, lærer 26
Enemark, Søren, konsulent 85
Engström, Albert, kunstner 43, 82
Erdalsgaarden 30
Erdalsvej 30
Eriksen, Laurits, bygmester 7
- Falck 46
Fick, Otto, skolebestyrer 10
- Fischer, Anna, lærer 20, 24, 35ff
Florander, Aage, lærer 25ff
Fløng 56
Fog, Inger, lærer 88
Folkebladet 50, 53, 57, 82, 85
Forstædernes Bank 13, 21
Frederik IV 7
Friis, Hanna, lærer 88
Fritidscenteret 105
Funch, Egon, vicekontorchef 23
Fyenbo, Jan, lærer 88
- Gade, Gudrun, skolesekretær 88
Gas- og vandværket 23
Gentofte 14
Gerner, Lars, lærer 88
GIC (Glostrup Idræts Club) 38
Glente, Axel, læge 43f
Glostrup Asyl 59
Glostrup Bibliotek 32f
Glostrup Bio 58f, 68
Glostrup Boligselskab 84
Glostrup Bryggeri 45
Glostrup Folkebiblioteksforening 32
Glostrup Grundejerforening 13
Glostrup Interimsskole 8
Glostrup Kirke 59
Glostrup Kommuneskoles Elevforening 65
Glostrup Private Realskole 10, 12, 17, 20
Glostrup Sangforening 13
Glostrup Station 46
»Gnisten«, skoleblad 58
Grum, J. F., skolebestyrer 12
Grundtvig, N. F. S., digter 16
Gudmindrup 65f
- Halkjær, Anna Marie, lærer 88
Halmø, Verner, skoledirektør 84, 86
Hammond, Eiler, amtsprovst 8f
Handelsbladet 71
Hansen, Carsten, lærer 88
Hansen, Edv., lærer 30, 35, 41, 59
Hansen, Ellen Viggo, fru 57
Hansen, Erik Ørum, skoleinspektør 48
Hansen, Gerda, lærer 67
Hansen, Helga, lærer 39
Hansen, Majbritt, lærer 88
Hansen, P. F., blikkenslagermester 13, 16ff
Hansen, Paul, lærer 88
Hansen, Sandra, lærer 88
Hartmann, Flemming, lærer 88
Hartmann, Gurli, lærer 88
Havn, Andreas, slagtermester 13
Hedegårdsskolen 82
Hedehusene 56
Heggelund, Johs., gårdejer 22
Heggelunds Allé 22, 45, 58f
Henningsen, Frants, maler 51, 89

- Henriksen, Birgit, lærer 88
 Herholdt, J. D., arkitekt 14
 Herlev 56
 Hessilt, H., viceinspektør 92
 Historisk Selskab 7, 34, 77
 »Hjemmebageriet« 45
 Holbæk 22
 Holgersen, Ole, gårdejer 14
 Hollmann, Kurt, kommunaldirektør 84
 Holten 65
 Hopp, Laurids, lærer 88
 Hostrup, C., digter 91f
 Hovedvejen 45, 58, 69, 75
 Hvidovre 14
 Hvissinge Mejeri 59
 Hvissinge Rytterskole 7f
 Hvissinge Skole 8, 67
 Høeberg, Jens Peder, lærer 88
 Høeffding, Finn, komponist 91
 Højvangseminariet 101ff
 Højvangsvej 39, 45, 61
 Høyer-Christensen, V., lærer 91
- Idrætsparken i København 82
 Indenrigsministeriet 61
 Ingersvej 19
 Islev 56
- Jacobsen, Judy, lærer 88
 Jensen, Charlotte, lærer 88
 Jensen, Ejnar, lærer 25f
 Jensen, F. Kurup, skolebetjent 66
 Jensen, Hans P., frisørmeister 68
 Jensen, J. Fr., lærer 30f, 35, 39, 42, 50, 69
 Jensen, J. P., handelsrejsende 27, 30
 Jensen, Jens, kredslæge 44, 62
 Jensen, Jens Kjær, se under Kjær
 Jensen, Johannes V., forfatter 34
 Jensen, Lene, lærer 88
 Jensen, Lis Keller, telefonistinde 68f, 95
 Jensen, Melitta Lynge, lærer 88
 Jensen, Svend, skoleelev 28
 Jensen, Thomas Eyvind, lærer 25ff
 Jensen, V. K., arkitekt 39f, 45, 76
 Jensen, Villi Kjær, se under Kjær
 Jeppesen, Kurt, lærer 88
 Jeppesen, Pia, lærer 88
 Jernbanekroen/Jernbanehotellet 12, 18, 23, 28
 Jernbanevej 12, 17
 Johansen, E., lærer 49
 Johansen, Frits, overbibliotekar 32ff
 Johansen, H., lærer 48, 64
 Jonstrup Seminarium 9
 Jægerspris 30
 Jørnung, Jens, skoledirektør 46ff, 53, 58, 69f, 90
- Kastrup, Th. P., lærer 24
 KFUM 59
 Kildevældets Allé 45
 Kjeldgaard-Olesen, Sv., skoleinspektør 70f, 73, 92, 94, 98
- Kjær, Jens, lærer 48, 51
 Kjær, Villi, fru, lærer 77
 Knudsen, Charlotte, lærer 24
 Knudsen, Jakob, forfatter 21
 Koch, Hermann, sognepræst 26f, 30
 Koch, Ludvig, provst 15ff
 Koefoed, Ella, danselærerinde 90
 Kommunernes Landsforening 84
 Kristensen, Anna, lærer 24, 30, 35
 Kristensen, Ulf, viceinspektør 71, 88
 Kristiansen, Steffen, lærer 88
 Kvist, Anette, lærer 88
 »Kysten«, kursus- og feriecenter 66
 Kærmindevej 27
 Københavns Amt 9f
 Københavns Desinfektionskompagni 62
 Københavns Oliemølle 21
- Lamberg, Kr., lærer 96
 Langagervej 9
 Larsen, C., viceinspektør 50, 58, 71
 Larsen, Gunner, borgmester 5, 82
 Larsen, Lars Daugaard, lærer 71
 Larsen, O., bygningsinspektør 22, 32
 Larsen, Søren P., gårdejer 13
 Lassen, Anna Margr., lærer 8
 Laub, Ernst, tegner 25
 Laugesen, murermeister 23
 Lejre 83
 Leth-Nissen, Elisabeth, lærer 88
 Lille Heddinge 7
 Lokalhistorisk Arkiv 33, 100
 Lænken 21
- Markvard, G., lærer 92, 95, 98ff
 Melchiorsen, Flemming, lærer 88
 Mellemtoftevej 38, 49
 Menighedsrådet 63
 Mervald, Ib, skolebetjent 88
 Messerschmidt, Bente, økonomichef 84
 Missionshuset 59
 Mohr, Brdr., handelsgartneri 46
 Musikskolen 105
 Møller, Carl, skolebestyrer 10, 12
- Niehues, Lise, lærer 88
 Nielsen, Anton Laurentius, lærer 26
 Nielsen, Gert, skolekonsulent 88
 Nielsen, Gunna, ekspeditionssekretær 84
 Nielsen, Hans, skolebetjent 20
 Nielsen, Harriet, lærer 41, 54, 56, 59
 Nielsen, Jens, mælkeforpagter 13
 Nielsen, Michael, lærer 88
 Nielsen, Niels Kr., lærer 25
 Nielsen, Ole, lærer 20
 Nielsen, Preben, lærer 88
 Nielung, Mogens, lærer 88
 »Nobis« 27, 30
 Nordestaard, Rudolf, viceinspektør 71, 78f, 95, 98
 Nordisk Køleteknik 46

Nordvangskolen 8, 66ff, 70f, 73, 76, 84, 97
»Nybo«, gartneri 69
Nyrop, Martin, arkitekt 14
Nysted 66
Nøddebo, Jorunn, lærer 88
Nørgaard, J. Ankjær, lærer 41, 58f, 72, 74

Odsherred 65
Okdahl, Jan, lærer 88
Olesen, Signe, lærer 30f, 35
Olrik, Sigurd, maler 9
Olsen, Anne-Marie, lærer 88
Olsen, Ursula, forstander 85
Onsberg, E., skoleinspektør 95, 98
Opstrup, Lone, lærer 88
Ovesen, Bertel Th., lærer 26

Pedersen, G. Markvard, se under Markvard
Pedersen, Jens Ingemann, lærer 88
Petersen, Carl, læge 28
Petersen, Aage, kommunaldirektør 37
Poppelvej 38
Post, Søren, viceinspektør 78, 86ff
Premier Is 46
Præstegården 23, 59

Rasmussen, Erik, arkitekt 76
Ringvejen 66, 75
Rosenberg, Anna, lærer 24, 30
Rosenberg, Helle, lærer 88
Rosenberg, Lars, lærer 88
Røde Kors 53, 61
Rødovre 56
Rønnebjerggaard 14
Rønning, Karl, tegner 44
Rådhusvej 69

Sabroe, Peter, politiker 28ff
Sabroe, Povl, journalist 30
Sandberg, Eva, lærer 88
Schandorph, Sophus, forfatter 51
Schjær, David, skolebestyrer 12, 20
Schlichtkrull, Oskar, rektor 91
Schultz, Birgit, skoleelev 95
Schustin, Jette, lærer 88
See, Mario, HT-chauffør 85
Selck, Mogens, vagtassistent 65
Seminariet på Amager 101
SHAEF 61
»Siesta«, restaurant 19, 46, 90ff, 99
Skolevej 14, 38, 45, 69
Skovvangsskolen 89
Skælskør 65
Skaarup, Søren, lærer 84, 88
Slente, Hans, lærer 35
Socialministeriet 61
Solgaard, Karin, lærer 88

Solvangskvarteret 30
Solvangsparken 38, 73
Solvangsvej 38
Solvej 81
Stationsvej 21, 33
Stenager, Hanne, fuldmægtig 84
Strandberg, Kjeld, skoleinspektør 84
»Strandholt«, pensionat 65
Strømgaard, Vibeke, lærer 88
Stub, C. F., sognepræst 99
Sunlight 21, 73
Svenningsen, Edith, fru 51
Svenningsen, G., skoleinspektør 42, 98
Søllerød 19
Søndervangskolen 69, 85f
Sørensen, Chr. Helmer, lærer 67
Sørensen, Peter, lærer 88

Teknisk Forvaltning 73
Teknisk Skole 33, 45, 59
Thejll, Andreas, arkitekt 13ff, 19
Thomsen, Erik, lærer 96
Tivoli 91
Tofte, Ejvind, viceinspektør 94
»Trekroner«, bryggeri 45
Trix, Tom, tryllekunstner 87
Tunlev, Bente, lærer 88
Taastrup 56

Uglebjerg, Preben, skuespiller 69, 92ff
Uhl, Erik, kredslæge 44
Undervisningsministeriet 36, 62, 102
Ungdomsskolen 33, 45

Valby 14, 45
Vestervangskolen 69, 85f
Vestforbrænding 72
Vestskoven 83
Vestvolden 57
Wiebrand, Anna-Marie, lærer 88
Wied, Gustav, forfatter 21, 91
Wienike, Anna, sognerådsmedlem 34
Wienike, Carl, førstelærer 11, 20f, 24, 30, 34
Villumsen, Hans Egede, skoleelev 28
Villumsen, Lars Chr., bryggeriarbejder 28, 30
Winther, Erling, skoleinspektør 74f, 86, 88
Winther, Ernst, overlærer 35ff, 39, 41, 43, 45f, 50
Wisbom, Torben, lærer 88

Østergaard, Ole, lærer 88
Østervej 9ff, 17, 38
Øverød Skole 19
Øxner, Ernst, lærer 84

Aabo, Henry, skoleinspektør 47
Aabo, L., viceinspektør 30ff, 34f, 39, 50
Aagesen, Stig, tegner 10, 91

»En streng Lærerinde«. Træsnit efter maleri af Gustav Iglar. Fra »Illustreret Familie-Journal« 29/1 1882.

st. Jøker

